

Uvodnik

Ambrož Kodolja

Ali ima Evropa še krščanske korenine?

Celovška Evropska hiša (Europahaus) je pred nedavnim povabila nekdanjega celovškega škofa, danes škofa Graz-Seckau, dr. Egona Kapellarija, na predavanje z navedenim naslovom. Bilo je v prostorih celovške univerze. Poslušalci smo ob koncu predavanja imeli zelo mešane občutke. Tudi z marsičim se nismo strinjali, čeprav je predavanje imel vidni cerkveni dostojanstvenik, priznam pa, da je bilo zelo izzivalno in prav zato je omembe vredno.

Že sam začetek je bil nenavaden: "V naslovu je beseda še. Ta beseda ne pomeni nič dobrega, saj jo navadno, vsaj v nemškem govornem svetu, uporabljamo za nekaj, kar se končuje ali je pred koncem. V tem primeru gre za krščanske korenine, o katerih res ne moremo govoriti, da se v Evropi poslavljajo ali celo končujejo".

"Kaj bi sploh hoteli v Evropi?" nadaljuje škof. "V Evropi bi nekateri danes radi imeli nekaj koktajl vrednot, to pomeni od vsakega nekaj. Gotovo moramo ceniti tudi druge vrednote, ki so v Evropi, s tem pa ne pomeni, da ne bi smeli imeti svojega prepričanja (ko gre za krščansko prepričanje!). Po drugi strani pa raziskave povedo, da samo 49% Evropejcev priznava krščanske vrednote. Povsod pridobivajo moč populisti. Ti pa pri propagandi vedno uporabljajo poenostavitve. Po drugi strani pa ne smemo prezreti dejstva, da je evropsko prebivalstvo staro in se krči. To velja od Islandije do Urala in od Norveške do Sicilije.

Na kakšnih temeljih stoji danes Evropa? Preprosto povedano: v nekakšnem poznem popoldnevu! Zanj velja rek: Če ne zmoreš, kar želiš, uresniči, kar zmoreš! Cerkev mora predvsem paziti, da preživi vse izzive, ki so danes v Evropi. Od njih naj ne bi bežala ali jih omalovaževala. O Cerkvi danes ne moremo reči: Drži gobec, ker si v svoji zgodovini zakrivila nešteto svinjarji! To je res, vendar moramo upoštevati sedanje stanje v Cerkvi sami. Cerkev zaradi vseh napak trpi, vendar se ob trpljenju tudi uči! Katoliška Cerkev bo še naprej ostajala nezaupljiva do vseh novotarij znotraj lokalnih Cerkev kot tudi gibanj. Poglejte, celo zelo razvpite jazz maše niso bile dolgo aktualne".

Zanimivo je tudi nadškofovo mnenje, da ima Cerkev v Evropi preširoko streho, saj gre z diskusijo premalo v globino. Cerkev se sicer premika, ne gre pa v dir - galop s časom. Je pa nadškof proti preveliki avtonomiji, saj je Cerkev svetovna in ne samo lokalna, četudi bi se ne smele zanemarjati lokalne Cerkve. Na vse to preveč pozabljamo.

Glede ženskega duhovništva nadškof ne vidi uresničitve v bližnji prihodnosti. To so bolj želje posameznikov in nekaterih cerkvenih lokalnih skupnosti.

V preteklosti smo z lahkoto prepoznali krščansko družino. Ta je imela več otrok, redno so hodili ob nedeljah k maši, se ob petkih postili... Danes se katolištvo ne more več tako preprosto spoznavati... V predavanju se je dotaknil tudi problema prodiranja islama v Evropo. Najprej je omenil znano Sarrazinovo knjigo Nemčija se sama odpravlja. V njej je skušal razbiti mit tabujev. Res, da posameznim muslimanom nimamo kaj očitati, vendar ne smemo pozabiti, da bi se moralo apelirati na vodilne v njihovih skupnostih, da bodo spoštovali človekove pravice v Evropi kot tudi svobodo kristjanov v muslimanskih državah, saj se o vsem tem velikokrat molči.

Dotaknil se je tudi pojma vodilna kultura (Leitkultur), ki je pri priseljencih velikokrat v ospredju in ga uporabljajo nekateri evropski politiki. Ti se ga velikokrat poslužujejo pri volilni propagandi, da si tako nabirajo glasove. Ne smemo pa pozabiti, da je ta pojem v današnjem času neuporaben, celo nedopusten, saj je bil vsebinsko zlorabljen v času nacizma.

Predavanje vsekakor zasluži pozornost in tudi razmišljanje. Ponovno je osvetlilo probleme, ki so in o katerih se premalo razmišlja.

Kulturni utrip iz Koroške

Odprtje razstave likovnih del Gustava Januša

Foto DPD

NABREŽINA Debatni večer

Prenovljeni trg za potrebe domačega prebivalstva

Igor Gabrovec, Massimo Veronese in Edvin Forčič (foto IG)

Pred časom je nabrežinska občinska uprava soglasno odobrila sklep, po katerem naj bi v doglednem času začeli z obnovo osrednjega vaškega trga. V ta namen je uprava

že sklenila dogovor s fakulteto arhitekture tržaške univerze za pripravo načrta, ki naj bi znašal 15 tisoč evrov. Prenovljena dela pa naj bi znašala milijon in pol evrov. Poudariti je tre-

ba, da je osrčje kraške vasi v izredno slabem stanju (zidovi se rušijo, resnega asfaltiranja ni na vidiku, odtočni kanali se polnijo z nesnago in rastlinjem itd.) zato, ker občinska uprava ne izvršuje rednega vzdrževanja.

Informativni večer, ki ga je krajevna sekcija SSK priredila v petek, 22. oktobra, v Grudnovi hiši, je imel namen približati seznaniti domačine in trgovce, ki s svojimi dejavnostmi obratujejo ravno na trgu, s tem vprašanjem, da bi se aktivno vključili v debato glede vsebinske in arhitektonske reorganizacije vaškega središča. Resnici na ljubo je informativno srečanje priredila 14. oktobra tudi občina, ki je še prej na podlagi vprašalnika skušala spoznati želje občanov: stanek pa ni naletel na pozitivne ocene, čas, ki ga je podžupan Massimo Romita odmeril v prihodnje za morebitne ugovore in nasvete vaščanov, pa je preveč skop.

Da ne bi zato izostali iz tako pomembne odločitve, ki zadeva občane in prebivalce ter trgovce, je deželni svetnik SSK Igor Gabrovec (tudi sam stanovalec v vaškem jedru) na večeru, ki ga je uvedel tajnik krajevne sekcije Edvin Forčič, ponudil interesom tvornega sodelavca, ki naj bi bil posrednik želja med vaščani in občinsko upravo. Gre namreč za nabrežinski jus, ki je hkrati tudi lastnik vaškega trga.

Podrobnosti predloga je predstavil predsednik jusa Walter Pertot in dejal, da gre zadevo okrog prenove trga uokviriti v transakcijsko pogodbo med krajevno organizacijo in občino Devin-Nabrežina.

/ stran 11
Igor Gregori

Pogovor

Inž. Karlo Mučič o dvojezičnem slovarju elektronike, elektrotehnike in telekomunikacij, ki je pravkar izšel

3

Vsi sveti

Ob Vahtih se spomnimo vseh rajnih in molimo zanje. Tako bo tudi letos, ko bomo obiskali pokopališča, zmolili za naše rajne in obenem tudi razmislili staro resnico, da je človek prah in se v prah povrne.

Kratki

Izšla je knjiga Zgodovina latinske književnosti

Pri založbi Modrijan je pravkar izšla knjiga italijanskega klasičnega filologa Giana Biagia Conteja Zgodovina latinske književnosti. V slovenski jezik so dragoceno knjigo italijanskega klasičnega filologa Giana Biagia Conteja v slovenščino prevedle profesorice Barbara Zlobec, Lidia Rupel, Sonia Zupancich in Neva Zaget, ki poučujejo klasične jezike na liceju v Trstu, ter Nadia Marinčič in Nadja Rebec, profesorici grščine in latinščine na gimnaziji oz. liceju v Gorici. Knjiga, ki se je bodo gotovo z veseljem posluževali dijaki na slovenskih šolah - odslej jim ne bo treba več uporabljati italijanskega učbenika - je na prodaj tudi v Tržaški in Katoliški knjigarni. Študentje imajo pri nakupu popust na sicer ceno 50 evrov za izvod. O publikaciji je Lidija Gorenc iz založbe Modrijan zapisala: "Izkušnja italijanskega izvirnika in angleškega prevoda Contejeve Zgodovine latinske književnosti je pokazala, da je to odlični študijski pripomoček, ki ga je mogoče uporabljati na različnih ravneh od gimnazije do univerze. Knjiga se v fotografiji omejuje na najnujnejše, poglobljeno pa predstavlja besedila in kulturnozgodovinski kontekst; ker ne nagovarja samo specialistov, jo je tudi širše strokovno in laično bralstvo sprejelo kot trenutno najboljši priročnik o književnosti rimske antike. Te zelo obsežne (880 strani trdega formata), a pregledne knjige, ki predstavljajo latinsko književnost "ab urbe condita" do konca rimske države, bodo veseli ljubitelji antike in antične književnosti, še posebej pa profesorji in študentje klasične filologije, primerjalne književnosti, slovenščine, zgodovine, filozofije, prava in mnogih drugih, zlasti humanističnih usmeritev".

V teh dneh je izšel tudi ponatis Latinsko-slovenskega slovarja Frana Bradača, ki ga je precej posodobila in dopolnila prof. Barbara Zlobec Del Vecchio. Tisk slovarja je financiral Deželni šolski urad, ki je vedno pripravljen prisluhniti potrebam šolnikom. Zato se mu profesorji lepo zahvaljujejo. Slovar (dr. Fran Bradač, Latinsko-slovenski slovar, pregledala in uredila prof. Barbara Zlobec Del Vecchio, Gorica 2010). Izid Zgodovine latinske književnosti in Latinsko-slovenskega slovarja je del širše zasnovanega načrta, ki ga šolniki, ki poučujejo literarne predmete z latinščino, že več let skušajo izpolniti in tako dijakom omogočiti, da se lahko z večjim veseljem učijo antičnih jezikov, ki imajo še danes veliko povedati mladim.

Samotno potovanje Alme Karlin
Na tretjem večeru Film Video Monitor, ki ga je v četrtek, 21. oktobra, v dvorani Kinemax priredil Kinoatelj, so predstavili italijansko premiero dokumentarca Alma Karlin - Samotno potovanje, v režiji Marte Frelih. Gosta večera sta bila režiserka in scenaristka Marta Frelih ter producent in direktor fotografije Rado Likon. Alma Karlin je bila pogumna ženska, ki se je med leti 1919 in 1927 podala na osemletno nevarno pot okoli sveta. S pisanjem o tej izkušnji, ki jo je zaznamovala za vse življenje, je doživela svojo notranjo katarzo. Pot spoznavanja sebe, iskanja večnih resnic o življenju, veri, kulturah, jo je pripeljala na višji duhovni nivo in v njej prebudila filozofska spoznanja. Na lanskem festivalu v Portorožu si je dokumentarec prislužil nagrado za najboljšo kostumografijo in posebno priznanje za najboljši dokumentarni film. V spomin prijateljici Mirjam Koren, nekdanji odgovorni urednici slovenskega kulturnega programa pri Deželnem sedežu RAI, so predvajali še dokumentarec Josip Križaj, pilot, ki ga je Mirjam Koren posnela po scenariju Walterja Škerka.

Alma Karlin je bila pogumna ženska, ki se je med leti 1919 in 1927 podala na osemletno nevarno pot okoli sveta. S pisanjem o tej izkušnji, ki jo je zaznamovala za vse življenje, je doživela svojo notranjo katarzo. Pot spoznavanja sebe, iskanja večnih resnic o življenju, veri, kulturah, jo je pripeljala na višji duhovni nivo in v njej prebudila filozofska spoznanja. Na lanskem festivalu v Portorožu si je dokumentarec prislužil nagrado za najboljšo kostumografijo in posebno priznanje za najboljši dokumentarni film. V spomin prijateljici Mirjam Koren, nekdanji odgovorni urednici slovenskega kulturnega programa pri Deželnem sedežu RAI, so predvajali še dokumentarec Josip Križaj, pilot, ki ga je Mirjam Koren posnela po scenariju Walterja Škerka.

Paviljon poslovnega centra Hit v Novi Gorici

Damjana Plešnar razstavlja svoja likovna dela

V novogoriškem paviljonu poslovnega centra Hit, se, po enem letu, s predstavljajo ajdovske slikarke Damjane Plešnar, ponovno začena razstavna sezona. Razstavo z naslovom *Pot v (ne) zavedno*, ki so jo odprli 7. oktobra in bo na ogled do 30. novembra, je predstavila likovna kritičarka Tanja Cigoj. Damjana Plešnar, ki je zaposlena kot profesorica likovne umetnosti na Srednji šoli Veno Pilon v Ajdovščini, se ukvarja tudi s slikarstvom in kaligrafijo. Največ ust-

varja v tehniki akrila, kolaža in mešani tehniki. V novejših delih pogloblja raziskovanje človekovih duhovnih doživetij in nadaljuje serijo slik, ki nastajajo v zadnjem desetletju. Z bogatimi barvnimi nanosi in nežno, razblinjeno slikarsko potezo ustvarja večplastno teksturo, svetlobno igro, ki prenaša prizor v neotipljivo sanjsko dimenzijo. Na kompozicijah prevladujejo rdeči toni strastnih čustev, srca, dopolnjuje in umirja jih oranžna s svojo svetlo energijo; tople barve vzpo-

stavljajo kontrast s hladnimi, modrimi. S tem poudarja slikarka kompleksnost človekove notranjosti, misli in protislovij vsakdanjega življenja. Posameznik lebdi v času, ki se na slikah ustavi. Človek pa se, kot piše kritičarka, ne ozira nazaj, ampak "poskuša odstriti draperijo (tudi skozi spomin) notranjemu dogajanju zdaj, ki v sebi že prenaša

doživeto in na trenutke tudi že izživeto". Avtorica izhaja iz svojih

Spomin na jutri II, 2003, akril na platno 100 x 100cm

ZCPZ Gorica / Opravljeno je veliko delo
Skorajšnja predstavitev
opusu S. Jericija

Projekt zbiranja in objave del skladatelja Stanka Jericija, ki ga izvajajo pri Združenju cerkvenih pevskih zborov - Gorica, se te dni bliža h koncu. Delo samo je bilo izredno zahtevno. Tisti, ki so ga opravljali, so vedeli, da je opus, ki ga morajo raziskati, katalogizirati, preučiti in objaviti, zelo velik; v vsej svoji razsežnosti pa se jim je pokazal komaj med potekom dela. Gre za tisoče in tisoče strani partitur, ki segajo v mnoge glasbene vrste: od samospevov, preko zborovskih skladb tja do simfonij. Z delom so morali pohiteti, saj je moralo biti po pravilih razpisa dežele Furlanije Julijske Krajine, ki je dodelila potrebna finančna sredstva, vse zaključeno v roku enega leta od odobritve projekta. Če se odšteje čas, ki je bil potreben, da je bilo zadoščeno vsem birokratskim formalnostim, je za izvedbo načrtovanega ostalo manj kot leto dni. Z dobro organizacijo, sposobnimi sodelavci in visoko kvalificiranimi strokovnjaki so pri ZCPZ vse uspešno pripeljali do konca. Težav med potjo sicer ni

arhivih, raznih korih, starih omarah itd. Največji zalogaj Jericijevih del pa je bil na njegovem domu. Prelistati je bilo treba cele kope partitur in iz njih izluščiti njegove. Težave so nastajale, ko prof. Jericijo na svojih rokopisih ni zapisal avtorja in je bilo treba preveriti, ali je to delo njegovo ali ne.

Jericijo je namreč za različne potrebe večkrat prepisoval razna dela. Problem so predstavljale tudi različne verzije istih skladb, ki pa niso imele datuma: treba je bilo ugotoviti, katero izmed teh je skladatelj imel za zadnjo, dokončno. Urejevalci so morali tudi določiti, kako ravnati z rokopisi, ki so nosili njegov podpis, a so na določenih mestih imeli "popravke" ali "dodatke": je pri tem hotel prof. Jericijo res nekaj "popraviti" ali "dodati" ali so bili to samo neki poizkusi, ki pa jih sam ni prišteval k dokončni verziji? Poglavje zase je bila določitev skladb, ki naj bi izšle v izboru: določiti, kaj tiskati in česa ne pri tako obsežnem opusu, ni lahko, vendar je bilo treba zavzeti neki kriterij, saj je bilo z razpoložljivimi finančnimi sredstvi nemogoče natiskati vse. Vseeno pa je ZCPZ uspelo digitalizirati na DVD-ju celotno Jericijevo delo, tako da bodo formati pdf originalov njegovih skladb na razpolago vsem, ki bi jih želeli pregledati.

Več o vsem tem bo govor v petek, 5. novembra, ob 20.30, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž. Predstavitev knjige in DVD-ja je pripravilo Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica v sodelovanju z Zvezo cerkvenih pevskih zborov - Trst, Kulturnim centrom Lojze Bratuž, Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel in Slovensko prosveto iz Trsta. O projektu samem in o življenju ter delu Stanka Jericija bodo spregovorili prof. Lojzka Bratuž, predsednica Združenja cerkvenih pevskih zborov - Gorica, dr. David Bandelj s Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici in mag. prof. Ivan Florjanc z Akademije za glasbo ljubljanske Univerze. Jericijeva dela bodo izvajali MePZ Lojze Bratuž pod vodstvom Bogdana Kralja, Otroški zbor Emil Komel, ki ga vodi Damjana Čevdek Jug, Mladinski zbor nižje srednje šole Ivan Trinko - pevovodja prof. Štefan Job - in sopranistka Alessandra Schettino ob klavirski spremljavi Neve Klanjšček. Večer bodo v sodelovanju z Društvom slovenskih izobraženecv ponovili v ponedeljek, 8. novembra, ob 20.30, v Peterlinovi dvorani v Trstu. Poleg omenjenih govornikov bodo nastopili še Mešani cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin, ki ga vodi Janko Ban, solisti Alessandra Schettino, Matejka Bukavec, Nada Carli, Martina Feri, Marjan Škerlavaj in Marjan Štrajn ter pianistki Neva Klanjšček in Martina Feri. Na zanimiva večera so vabljeni vsi ljubitelji glasbe. ZCPZ obvešča tudi, da bo vsak predstavnik zbora, organizacije in zainteresirani posameznik lahko brezplačno dvignil, v mejah razpoložljivosti, en izvod knjige in DVD-ja.

Svet likovne umetnosti žaluje
V objem večne Lepote
je odšel Marijan Tršar

V žarečem jesenskem popoldnevu v četrtek, 21. oktobra, ob 17. uri, se je v kapeli sv. Jožefa na ljubljanskim Žalah velika množica ljudi poslovala od izrednega človeka in umetnika Marijana Tršarja, ki je v ponedeljek, 18. oktobra, preminil v ljubljanskem Kliničnem centru. Pogrebno slovesnost je vodil župnik iz Most pri Ljubljani Milan Knep in med drugim s toplimi, prisrčnimi besedami orisal Tršarjevo življenjsko pot. Umetnostni zgodovinar Milček Komelj, ki je v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja o umetniku že napisal monografsko študijo, pa je vidno ganjen z žarom in strokovnim zanosom prisotne popeljal po Tršarjevi pedagoški, literarni, kritički in posebno umetniški poti, polni nemirnih iskanj, vznemirljivih presretov, svetlih prebliskov in vz-

trajnega, trdega in poštenega dela, oplemenitenega z veliko ljubeznijo do slovenskega naroda, a do sedaj vse premalo ovrednotenega. Iz izredne zbranosti prisotnih, med katerimi je bilo več pomembnih osebnosti iz sveta kulture in umetnosti, je vela nemirna žalost ob nenadomestljivi izgubi velikega slovenskega ustvarjalca. Slovenska ljudska in cerkvena pesem je celoten obred še bolj povežala s slikarjevo življenjsko naravnostjo. Marijan Jožef Tršar se je rodil 17. februarja 1922 v Dolenskih Toplicah. Življenje ga je vodilo skozi krute preizkušnje. Okusil je ponižanja in trpljenje taboriščnih ujetnikov, v Teharjah celo predsmrtno grozo, ko bi z drugimi nesrečniki skoraj končal življenjsko pot v brezni Kočevskega roga, ki mu je desetletja katesneje navdihnil izredno izpoved-

na ciklusa Kočevski pragozd in Holokavst. Kljub vsem preizkušnjem so Tršarjeva dela polna optimizma, žarečih barv, globoke iskateleske vneme in poletavanja v transcendentna obnebjaja. Nenadna smrt Marijana Tršarja je prizadela tudi goriško javnost, saj se je prav v tistih dneh končala razstava umetnikovih del v Kulturnem centru Lojzeta Bratuža. Mnogim pa bo ostal v spominu Tršarjev mladostni in iskrivi, žal zadnji javni nastop med odprtjem razstave umetnikovih del v Galeriji Rika Debenjaka v Kanalu na začetku letošnjih glasbenih Kogojevih dni. Umetniku ni bilo dano, da bi nas presenetil z novim ciklusom črno-belih kompozicij, o katerih mi je z ustvarjalno strastjo pripovedoval ob zadnjem obisku na njegovem domu pred omenjenima razstavama, in mi pokazal prvo, komaj začeto delo: prehitro je odšel v naročje nedosegljive, večne Lepote, po kateri je hrepe-

nel in jo zasledoval vse življenje. Sorodnikom, posebno hčerki gospe Ireni, ki se je kljub očetovi boleznii udeležila odprtja goriške

Marijan Tršar na odprtju razstave svojih del v Kanalu septembra 2010

razstave, in vnukinji Evi, ki začena ubirati umetniško pot, izražamo ob bolečem slovesu iskreno sožalje.

Verena Koršič Zorn

tom, modrino. Instinktivna likovna poteza ustvarja zgodbo, v kateri se prepleta zemeljska, telesna komponenta z duhovno, abstraktno. Po besedah kritičarke Tanje Cigoj "pripoveduje slika svojo osebno zgodbo, ki je obenem tudi splošna in obča, univerzalna, življenjska in hkrati abstraktna. Celota naslikanega se na slikah Damjane Plešnar tako prebira kot kolaž medsebojno prepletenih izražanj, ozaveščenih misli, izluščenih iz razmišljenih podstat, plasti doživete in izkustvene, ali pogledov v sferi sanjskega. Skozi potezo čopiča jih čas in njegova neomejenost vnovič sestavlja, skladata v drugačen, a pod površnostjo oblik prepoznaven mozaik stvarnosti bivanja".

Razpis natečaja

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič razpisuje natečaj za dodelitev štipendij in podpor za akademsko leto 2010/2011: - 3 štipendije v znesku 1500 evrov za študentko - študenta, ki se izobražuje po dodiplomskih ali podiplomskih visokošolskih programih, ki so pomembni za slovensko skupnost v Italiji; prošnji morajo interesenti priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na ustrezno fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižice) in kratek opis študijske poti;

- podpore rednim študentkam in študentom, ki so vpisani v dodiplomske in podiplomske visokošolske študijske programe. O številu podpor in zneskih bo odločil odbor sklada; predvideno je financiranje šolnin, študijskih potovanj, kotizacije tečajev in seminarjev. Prednost imajo študenti, ki imajo slabe materialne razmere. Prošnji je potrebno priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižice).

V skladu s statutom Sklada morajo prosilci imeti stalno bivališče ali biti rojeni v Furlaniji Julijski krajini. Vsi interesenti naj prošnji priložijo fotokopijo osebnega dokumenta, curriculum vitae z navedbo morebitnih štipendij in podpor, družinski list in davčno prijavo vseh družinskih članov ter obrazec ISEE. Prošnjo lahko dopolnijo z morebitno dokumentacijo o sodelovanju pri slovenskih organizacijah, doseženih priznanjih, opravljenih izpopolnjevalnih tečajih in delovnih izkušnjah. Dokumentacijo naj prosilci pošljejo v zaprti ovojnici na naslov sklada (Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič, ulica Ginnastica 72, 34142 Trst) ali po elektronski pošti (tajnistvo@skladtoncic.org). Sprejeli bomo prošnje, dospele do najkasneje 26. novembra 2010. Razpis je objavljen tudi na spletni strani sklada (www.skkladtoncic.org). Za dodatne informacije pišite na info@skladtoncic.org.

Kratki

Tržaško gledališče La Contrada

V tržaškem gledališču La Contrada ima začetek sezone značilnosti obrednega dogodka, od katerega zvesta publika pričakuje tekst krajevnega avtorja, povezavo z mestno zgodovino in njenimi protagonisti, uporabo narečja, pripovedni pečat hišnega režiserja Francesca Macedonia in nastop gledališkega ansambla s priljubljenimi igralci Ariello Reggjo na čelu. Tako je bilo tudi letos s premiero, ki je osvetlila življenjsko zgodbo tržaškega boksarja Tiberia Mitrija po dramaturški predlogi Enrica Luttmanna z naslovom "Fuori i secondi". Med gledalci so mnogi osebno poznali Mitrija ali njegovo družino, drugi pa njegove športne podvige, kar daje liku potrebno priljubljenost in popularnost za gledališko obravnavanje. Zgodba prvaka ima veliko romaneskne oz. dramske elemente, od otroštva v skromnih razmerah in brez potrebne družinske topline in ljubi četrti sv. Jakoba do skoraj naključnega, hitrega vzpona do evropskega prvenstva, medijsko odmevne poroke z Miss Italia Fulvio Franco, postopnega zatona s prvim porazom na svetovnem ringu z legendarnim La Motto, tragične smrti otrok, osamljenosti, bolezni, nazadnje smrti pod vlakom leta 2001. Predstava se odvija na vzporednem nivoju avtobiografskega pripovedovanja starega bokserja novinarju in prikaza glavnih etap njegovega življenja z dvojno glavno vlogo Maurizia Zacchigne in mladega Gian Marie Martinija. Avtor in režiser posreduje gledalcu prirčen spomin na nesrečnega, nalnega človeka, ki v življenju ni našel prave ljubezni, v karieri pa trenerja, ki bi pravilno usmeril njegove nedvomne sposobnosti. Gledališki portret je izčrpen, nekoliko predolg, a poln sočustvovanja; lik Mitrija se gledalcu prikupi tudi s pomočjo primernih, po večini verodostojnih igalskih kreacij in se vtisne v spomin kot prispodoba priložnosti in usode, zaradi katerih se človek lahko prebije skozi življenje kot zmagovalac ali večni drugouvrščeni. / PAL

Seja izvršnega odbora SKGZ / Gosta tudi minister Žekš in sekretar Jesih

Seja izvršnega odbora SKGZ, ki je bila v ponedeljek, 25. oktobra, v Gregorčičevi dvorani v Trstu, je bila posebne narave, saj je bila odprtega značaja, na njej sta sodelovala tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Boštjan Žekš (ki je vabilo na podobno srečanje prejel tudi od Sveta slovenskih organizacij) in državni sekretar Boris Jesih. Razgovor je temeljil na dveh ključnih temah, ki neposredno zadevata našo narodno skupnost: financiranje manjšinske dejavnosti in položaj Slovenkega stalnega gledališča. Glede prve teme je bil predsednik krovne organizacije Rudi Pavšič dokaj črnogled, saj novice iz Rima niso dobre. Na podlagi vladnega predloga za državni proračun naj bi slovenski manjšini za leto 2011 namenili 2,4 milijona evrov manj kot doslej! Sredstva, ki jih je država z neudejanjanjem zaščitnega

Foto IG

zakona prihranila, pa zanašajo 35 milijonov evrov! Pavšiča in ministra Žekša skrbi tudi položaj SSG zaradi dveh razlogov: osnutek novega statuta ne upošteva slovenske specifične gledališke hiše, proračun za prihodnje leto pa se bo od 1,5 milijona evrov dvignil na 2 milijona, kar je za manjšino nesprejemljivo, se pravi, da zaradi morebitnih finančnih težav SSG - tako je dejal Pavšič - ne bodo trpele škodo ostale manjšinske organizacije in društva. Na seji je bil govor tudi o odnosih s sorodno krovno organizacijo SSO, ki po mnenju SKGZ niso najboljši: minister je dejal, da je ustroj manjšine "interna" zadeva slovenske narodne skupnosti v Italiji, Slovenija pa bi vsekakor želela, da bi sodelovanje med krovnimi organizacijama potekalo na podlagi skupnih razvojnih načrtov.

ZBOROVSKO PETJE Zveza cerkvenih pevskih zborov

Dekanijski reviji na Katinari in v Mavhinjah

Zbori openske in devinske dekanije so zapeli tudi letos na jesenskih revijah, ki jih Zveza cerkvenih pevskih zborov namenja svojim članom, rednim sooblikovalcem bogoslužja na korih tržaške pokrajine. 7. revija zborov openske dekanije je bila na Katinari, kjer je župnik Anton Žužek pozdravil številne pevce in zborovodje, ki so napolnili cerkev Sv. Trojice.

Vezna nit programa prve revije so bile skladbe iz bogoslužne literature, kar je zborom olajšalo delo in jim hkrati omogočilo, da so izrazili svojo specifikko z izvajanjem najznačilnejšega repertoarja. "Vsi družina ena sama smo, bratje, sestre, dajmo si roko" - so bile besede pesmi v Juvanovi uglasitvi, ki je spadala v program tega večera; preproste verzice o povezanosti kristjanov bi lahko uporabili tudi za cerkvene pevce, ki jih poleg petja povezujejo tudi posebna vsebinska in misliljska usmeritev ter pevske dejavnosti. Kot simbol te povezave je prvi nastopil Združeni zbor ZCPZ, ki ga je pripravil in vodil Edi Race.

Poleg združenih pevcev, ki so zapeli tri dele iz Tomčeve maše v čast sv. Cirilu in Metodu, so se tudi drugi zbori, koherentno osredotočili na eno samo mašo. Otroški zbor Kraški cvet iz Trebč

izkušenim pevcem mešanega zbora Sv. Jernej z Opčin zaupal harmonično in melodično bolj "ekstotično" slovesno mašo za solo, orgle, trobento in zbor Damijana Močnika. Nastopil je tudi domači

Foto Z. Vidau

je z običajno muzikalnostjo zapel dele iz maše Janeza Močnika pod vodstvom sestre Karmen Koren. Andreja Štucin je za mešani zbor Mačkolje izbrala spevno in zelo uporabno kratko latinsko mašo nemškega avtorja Maxa Welckerja. Janko Ban pa je

zbor oz. vokalnoinstrumentalna skupina Katizbor-Catticoro z mladimi in ubranimi glasovi članov, ki že več let sodelujejo s skladateljem Carlom Tommasijem; zapeli so tudi njegovo prijetno, klasično naravnano skladbo Jesu dulcis memoria. Iz bližnjih

krajev je prihajal cerkveni zbor od Sv. Ane, ki vadi pod vodstvom večstranskega mladega glasbenika Iztoka Cergola.

Marija Šturman je stopila dvakrat pred zborovodski pult, najprej z navdušenimi pevci cerkvenega zbora Sv. Križ, nato z ženskim zborom iz Ricmanj, ki je z izvajanjem na koru prikazal najbolj značilen način nastopanja vsakega cerkvenega zbora. S tremi skladbami je nastopil tudi ženski zbor Prosek-Kontovel, ki ohranja pod vodstvom Marka Štoke nepretrgano dejavnost z lepim številom članic.

V nedeljo popoldne so se zbori devinske dekanije že enajsto leto zbrali v cerkvi sv. Nikolaja v Mavhinjah, kjer jih je pozdravil župnik Janko Hajšek. Nastopili so otroški zbor iz Zgonika pod vodstvom Zulejke Devetak, ki je obenem vodila ženski cerkveni zbor iz Zgonika, ženski zbor Mavhinje, ki ga vodi Majda Pertot Legiša, mešani zbor Devin pod vodstvom Hermana Antoniča in še moški zbor Fantje izpod Grmade ter Farni zbor Sempolaj, ki ju vodi Ivo Kralj. Vezna nit sporeda so bile skladbe Mirka Fileja, ki je v vojnem času deloval v Mavhinjah in je napisal več skladb za tukajšnji ženski zbor. Njegova je bila tudi prva skupna pesem, O Jezus sem pripravljn, za konec pa so vsi pevci, po tradiciji devinske revije, zapeli Vodopivčevo Najvišji vse-mogočni Bog.

PAL

DSI Začetek 14. Koroških kulturnih dnevov

Odprli so razstavo Valentina Omana

Slovenska prosveta iz Trsta, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Krščanska kulturna zveza iz Celovca že skoraj tri desetletja prirejajo pomembno izmenjavo manjšinske kulturne dejavnosti, s katero na Koroškem spoznavajo življenje slovenske narodne skupnosti v Italiji, na Primorskem pa se seznanijo s koroško družbeno-kulturno dejavnostjo.

14. Koroški kulturni dnevi na Primorskem so se začeli prejšnji teden, ko so v Peterlinovi dvorani v Trstu odprli razstavo Ecce homo uveljavljenega koroškega umetnika in grafika Valentina Omana. Ta se zaradi bolezni ni mogel udeležiti večera v Društvu slovenskih izobražencev, zato ga je predstavil Janko Zerzer, dolgoletni predsednik Krščanske kulturne zveze. Prisotnim je spregovoril o Valentinu Omanu, rojenem leta 1935 v Šteb-

nu pri Beljaku. Ker ga je gimnazijski umetniški pedagog spodbujal pri njegovem delu in ga navdušil za umetnost, se je, kljub temu da je izhajal iz revne družine, že zelo mlad odločil za poklic svobodnega umetnika. Pri ustvarjanju sledi svojemu notranjemu nagibu in se z dušo in telesom predaja delu, pri katerem je zelo natančen. Razstavljena dela izražajo neko transcendenco in tematsko dopolnjujejo dosedanje umetniško ustvarjanje. Umetnik namreč upoveduje bivanjsko tematiko in zaskrbljenost nad človeško minljivostjo; sprašuje se, kdo smo, od kod prihajamo in kam gremo. S svojim ustvarjanjem hoče zdramiti človeka, preden tone v apokalipso, ki si jo sam ustvarja. Tako Zerzer kot Pepca Weiss sta podčrtala pomembnost spreminjanja Omanovega sloga in tematike, in sicer iz enobarvnega ustvarjanja v uporabo si-

Foto Kroma

jočih barv, ki pa ohranjata bistvo Omanovega umetniškega opusa in opozarjata človeka na brezizhodno minljivost barbarskega, krutega sveta. Na večeru so predvajali tudi film Tanzenberg/Plešivec, Omanove freske iz let 1987/88, ki ga je predstavila režiserka Pepca Weiss. Kot dobra poznavalka Omanovega umetniškega opusa je zbranim obiskovalcem, med katerimi je bilo tudi veliko koroških uglednih

gostov, podrobno opisala celoten ustvarjalni postopek, ki se ga je grafik posluževal pri oblikovanju čudovitih fresk v cerkvi na Plešivcu. Kot ocenjuje režiserka dokumentarnega filma, je to najpomembnejše Omanovo življenjsko delo. Prijeten večer je zaokrožil koroški uveljavljeni kitarist Janez Gregorič, ki je razveselil poslušalce z ubranimi avtorskimi skladbami.

SIN

Poseg pri tržaškem županu

O problemih rajonov Sv. Ivana, Kjadina, Rocola

Edvard Krapež, rajonski svetnik za Sv. Ivan, Kjadin in Rocol, se je oglasil s temle tiskovnim sporočilom: "Glavne teme ob delovni mizi v uradu tržaškega župana Dipiazzese so bile: katinarsko pokopališče, kolovoz, ki povezuje Lonjer in Katinaro, ulica del Timo, župnijska cerkev sv. Ivana ter rajonski svetovi.

Kar zadeva parkirni prostor pred katinarskim pokopališčem, mi je župan Dipiazza zagotovil, da bo sam v nekaj dneh preveril stanje tega parkirnega prostora. To potem, ko sem mu obrazložil vse resolucije, ki sem jih občinski upravi vložil prek rajonskega sosvetva. Prvi odgovor je bil, da morajo načrtovati poseg za asfaltiranje

parkirišča. Drugi odgovor je bil, da ne morejo poseči, dokler na parkirnem prostoru pristajajo helikopterji z bolniki za katinarsko bolnišnico. Tretji odgovor je bil, da se bo to uredilo po končani gradnji avtoceste in njenih priključkov. Povedal sem mu tudi, da je o tem problemu predložil resolucijo tudi občinski svetnik Igor Švab.

Za ureditev kolovoza med Lonjerjem in Katinaro s tlakovanjem ali z asfaltom je po mnenju župana poseg predrag. Odgovoril je, da bo tak poseg še preučil s tehniki občinske uprave. Obrazložil sem mu, da se stvar vleče že več kot 20 let. Ulica del Timo, ki povezuje Podlonjer z ulico Damiano Chiesa (Brieg po domače), je že dve leti

zaprta zaradi zemeljskega plazu. Prejšnji odgovori nekdanjega odbornika so bili, da je treba izdelati načrt za poseg, kar pa v resnici ne drži. Tokrat je župan zagotovil, da bo poseg za odpravo plazu predvideval ureditev zidu in asfaltiranje ceste, kar bo opravljeno še v tem letu 2010. Z novim državnim finančnim zakonom bi morali v deželi Furlaniji Julijski krajini odpraviti rajonske sosvete v občinah. Ker pa gre za deželo s posebnim statutom, lahko deželna uprava izdela svoj zakon za rajonske sosvete. Na moje vprašanje, ali bo tržaška občina posegla pri deželi za ohranitev rajonskih sosvetov na Tržaškem, mi je župan Dipiazza dejal, da tega ne bo naredil, ker

se njegov mandat bliža h koncu. Za župnijsko skupnost Sv. Ivan bo treba počakati še dve leti, preden bodo verniki lahko spet prestopili prag župnijske cerkve. Župnijska skupnost se bo zato morala še dve leti posluževati velikega šotora. Občina je pred dnevi namenila 600.000 evrov za popravilo strehe in stropa ter fresk, ki so sedaj prepleškane z barvo. Od prvega posega, ko se je odkrutil pri glavnem oltarju majhen del stropa, s katerim se je odkrilo dejansko stanje cerkvenega stropa, je poteklo že več časa. Mislim, da sta od takrat minili dve leti. Skoro dve leti bosta potrebni za popravilo strehe in stropa. Skupno bodo tako minila štiri leta. Pred nekaj leti smo slavili 150-letnico obstoja župnijske cerkve sv. Ivana. Za njeno dograditev so ob takratni tehniki rabili dve leti, z današnjo birokracijo pa bodo potrebna skoro štiri leta za njeno popravilo. To mnenje sem ob koncu srečanja izrazil županu Dipiazzu".

V Marijanišču odmevno srečanje

Ustanovitev Pastoralnega sveta za Slovence

V nedeljo, 17. oktobra, je bilo srečanje predstavnikov slovenskih župnij, slovenskih verskih skupnosti v Trstu, predstavnikov slovenskih organizacij, ki imajo duhovnega asistenta, ter izvoljenih predstavnikov v škofijske odbore. Cilj tega srečanja je bila ustanovitev pastoralnega sveta za vse verne Slovence v Tržaški škofiji.

Dekan in škofov vikar je vodil sejo tega prvega in ustanovitvenega pastoralnega sveta. Po uvodnem branju iz pisma apostola Pavla Rimljanom in trenutnih tišine je v uvodu nakazal problematiko slovenskega dela tržaške Cerkve. Celotna slovenska skupnost čuti močan upad slovenske identitete, saj se število vedno bolj zmanjšuje. Verske skupnosti že pod udarom

Vedno bolj se čuti pomanjkanje slovenskih duhovnikov. S tem se postavlja vprašanje bodisi verskih skupnosti kakor tudi župnij po Krasu. Kako ohraniti prisotnost v samem Trstu in poživiti slovenske

župnije, je osnovni namen oblikovanja Pastoralnega sveta Openske dekanije/DSOP/.

Poleg tega je bila izražena tudi želja po iskanju skupnih srečanj in dejavnosti.

Na prvem srečanju smo določili člane in smernice. Določili smo tudi, da se ta Pastoralni svet sestoji iz treh delov, in sicer vernikov iz Brega, samega mesta Trst in s Krasa, ki se morajo področno sestajati v času med ponovnim zasедanjem PSOD, kjer se bodo stvari dorekle. Ob koncu smo določili, da se področne skupine srečajo v novembru, ponovno srečanje PSOD pa bo v postnem času prihodnjega leta.

Dekan in škofov vikar
Anton Bedenčič

Tone Bedenčič (foto IG)

Slovenski verniki so v stoletjih ustvarili svojo zgodovino in kulturno bogastvo. Večinoma so to

prvega dejstva čutijo tudi breme upadanja svojega članstva, še posebej aktivnega.

sakralni objekti. Prav tako so oblikovali samostojne in pravne skupnosti, imenovane župnije. V samem mestu Trst je bilo v preteklem stoletju precej župnij, ki so bile na začetku 20. stoletja popolnoma slovenske. V večini so se zdaj ohranile skupnosti, ki jih vodijo slovenski duhovniki in so del večinske italijanske župnije.

Obvestila

Po slovenskih pravljicnih poteh - ŠC Melanie Klein prireja brezplačna srečanja za otroke od 5. do 8. leta. Pravljničarka Martina Šolc bo otrokom podala pravljice iz slovenske in svetovne knjižne zbirke, sodelavke ŠC Melanie Klein pa bodo po pravljici poskrbele za jezikovne in ustvarjalne delavnice. Srečanja bodo potekala v soboto, 30. oktobra, ter 13. in 27. novembra od 15.00 do 16.30 v društvenih prostorih, v ul. Cicerone 8. www.melanieklein.org, info@melanieklein.org, tel. 328 4559414.

Repentabska občinska uprava zbira gradivo za izdajo nove številke občinskega glasila. Prispevke lahko oddaste na občinskem tajništvu do 5. novembra 2010 v pisni obliki ali po elektronski pošti na naslov segreteria@com-monrupino.regione.fvg.it.

Slovenski visokošolski sklad Sergio Tončič zbira vloge za štipendije in podpore za akademsko leto 2010/2011 do 26.11.2010. Razpisni pogoji na spletni strani www.skladtoncic.org.

Tečaj poslovne slovenščine: Ad formandum prireja v Trstu tečaj slovenščine na ravni C2. Tečaj traja 48 ur. Šolnina znaša 48,00 evrov. Povzetek vsebin: uporaba

slovenskega jezika v različnih kontekstih; pisanje najrazličnejših sporočil v slovenskem jeziku (npr. članki, brošure, tiskovna sporočila); slovenska slovnica in pravopis; vpliv drugih jezikov na slovenščino (prevzete besede in besedne zveze, "pidgin" jezik); socialne zvrsti jezika (kdaj in kako uporabljamo knjižni jezik, kdaj pogovorni jezik oz. narečje); e-komunikacija. Lokacija: Ul. Ginnastica 72 (Trst). Informacije: ts@adformandum.eu ali tel. 040 566 360.

Darovi

Za Društvo rojanski Marijin dom: ob 90-letnici rojstva pokojnega moža Adriana daruje žena Milena Sinigoj vd. Franco 100 evrov.

Za cerkev na Pesku: ob 25-letnici hotela Pesek daruje družina Kariš 50 evrov.

Za cerkev v Bazovici: v spomin na pokojno mamo Silvano Križmančič darujeta hči Lučka z družino in sin Davorin 100 evrov.

Za misijonarja p. Ernesta Saksido: v spomin na Cirilo Sinigoj vd. Velikonja daruje sestra Milena Franco 50 evrov.

Sožalje

Ob smrti dolgoletnega pevca Ljuba Štoke izreka bratu, nečakinjama in vsem sorodnikom iskreno sožalje Rojanski cerkveni pevski zbor.

DEŽELNI SEDEŽ RAI Žalna seja v spomin na Mirjam Koren Bila je v osrčju dogajanja, nikdar v ospredju

V avditoriju deželnega sedeža RAI je v četrtek, 21. oktobra, vladala tišina. V prednjem delu dvorane je v blagem sinjem sevu žarometov stal velik zaslon z lepo fotografijo Mirjam Koren: sedela je na čolnu sredi jezera in veslala, obraza ni imela uprtega v objektiv, a stran...

Kam je zrla, so poskušali idealno odgovoriti njeni prijatelji, znanci, dolgoletni sodelavci na programskem oddelku deželnega sedeža RAI na žalni seji v njen spomin, ki je bila v četrtek,

"Čeprav se je osebnost Mirjam sprva zdela posebna, je v času lahko vsakdo spoznal globoko občutljivost, ki se je nedvomno

delovnem mestu".

"Bila je rojena za delo na radijskem in televizijskem področju", je nato nadaljevala dolgoletna sodelavka in prijateljica Lida Turk, ki se je od kolegice naučila zlasti strpnosti in sposobnosti poiskati v vsakem človeku pozitivne lastnosti. "Za vsakogar je vedno našla pravo, nikakor ne tolažljivo besedo". V več kot tridesetletnem obdobju na programskem oddelku, ki ga je zadnja leta službovala tudi vodila, je Mirjam Koren spremljala in bila sama del organizacijskega razvoja slovenske enote RAI in se sprva vživela v vlogo

Lida Turk (foto Kroma)

režiserke radijskih oddaj, nato pa težko pričakovanih televizijskih programov. O njenih človeških odlikah je spregovorila tudi vodja italijanskega programskega oddelka Paola Spinelli. Po njenih besedah je rajna vedno snovala svoje gledanje na svet na vedri podlagi, ki ni nikdar klonil

režiserke radijskih oddaj, nato pa težko pričakovanih televizijskih programov. O njenih človeških odlikah je spregovorila tudi vodja italijanskega programskega oddelka Paola Spinelli. Po njenih besedah je rajna vedno snovala svoje gledanje na svet na vedri podlagi, ki ni nikdar klonil

povprečnemu cinizmu. "Sodila je v generacijo tistih, ki so hoteli spremeniti svet, in največ v neme je vložila v podiranje meja in zidov, za kar je včasih tudi plačala". Spomin na prijateljico se je izkristaliziral v prisrčnih besedah, ki jih je v pisni obliki posredoval Marko Sosič, in v nagovoru, ki ga je ganjeno izrekla urednica na Primorskem dnevniku Breda Pahor. "Mirjam je skozi stala v osrčju dogajanja, nikoli v ospredju. Vedela je, da naša narodna skupnost ni smela biti ločena", je dejala novinarka in poudarila prijateljično vlogo znotraj manjšine in njenih kulturnih ustanov, saj je bila kultura temelj njenega delovanja. Literatura in zlasti film, ki ga je negovala tudi preko dejanskega soustvarjanja goriškega Kinoateljca, sta ji prišla pod kožo in nikdar se jima ni odrekla. "Od sebe je zahtevala iskrenost, svoja prepričanja je odločno zagovarjala". Lik Mirjam Koren je še zlasti prišel do izraza preko izvlečka iz njene intervjuja, v katerem se je predstavila in začrtala lok svojega življenja, od sugestivnih študijskih let v Trentu do najglobljih prepričanj tudi političnega kova. Povprečnost ji ni nikoli bila pri srcu, raje se je predajala kritičnemu razmišljanju, saj "sem po naravi skeptična oseba", kar je pri tistih, ki so jo poznali, pomenilo, da je zgolj poštena.

IG

Družba / Združenje Dobre prakse Za boljši dialog v družini

Leta 2008 je v Trstu nastalo Onlus združenje Buone pratiche - Dobre prakse, spekter delovanja katerega je osredotočen na družbene te-

zato že izpeljalo nekatere načrte podpornega značaja v sodelovanju s pisateljem Pinom Roveredom in krajevnimi javnimi zdravstvenimi podjetji. Pred

matike. Način postopanja organizacije sloni na iskanju inovativnih metod, ki bi preventivno oblikovale pravšnje smernice za pozitiven razvoj dobrega počutja bodisi posameznika bodisi skupnosti. Združenje je

nedavnim pa je naveza z zbornico obrtnikov iz Vicenze obrodila sodelovanje s t. i. Šolo za starše, ki jo vodi prof. Paolo Crepet. Na srečanju, ki ga je Crepet imel v sre-

do, 27. oktobra, v dvorani liceja Galilei, je spregovoril ravno o povečanju odgovornosti znotraj družine. Dialog med starši in otroki naj torej pripomore k bolj tvornemu medgeneracijskemu soočanju.

S 1. strani

Prenovljeni trg...

Transakcijska pogajanja so se končno obnovila letos poleti in potekala v dokaj prijateljskem tonu: dokončno pravno besedilo naj bi nastalo spomladi. Pertot in njegovi sodelavci pa si ne morejo razlagati dejstva, zakaj je občina nekatere parcele, ki so vknjižene kot last jusa, razdelila na več manjših enot: v tem vidiku je iz večje parcele nastala nova, ki obsega zgolj vaški trg in manjše površine okrog njega. Kljub temu pa je v dogovoru z jusom določeno, da bo del objektov na tej parceli ob prenovi vključenih v t. i. skupne projekte (npr. stavba starega župnišča bo popravljena in namenjena socialnemu središču, upravljali jo bo nabrežinski jus), pri ostalih bo pa jus prispeval s svojo posvetovalno vlogo.

Pertot je obenem predstavil željo jusa glede namembnosti in vsebinske razsežnosti prenovljenega vaškega središča: po njegovem mnenju bi zaprtje prometne ne bila pravnja izbira, parkirišča bi pa morali urediti v funkciji trgovskih objektov. Avtobusne postaje bi lahko premestili na trg pred občinsko palačo. Svoje predloge so nato izrazili tudi posamezni domačini, trgovci in predstavniki krajevnih društev. Nekdanji občinski svetnik Viktor Tance je poudaril, da bo trg zaživel le s suvereno presojo prometnih možnosti; Walter

Walter Pertot (foto IG)

Stanissa je dejal, da golo ličenje trga ne bo pripomoglo k dejanskim potrebam obratov: najprej je treba zato določiti, čemu naj trg v prihodnje služi. Po mnenju Mateja Caharije bi moral trg postati izločba celotnega kraškega področja tudi v vidiku sodelovanja in privabljanja dejavnikov z druge strani meje ter turistov;

Savo Ušaj in Niko Golemac sta prav tako soglašala, da je treba v načrtu harmonično spojiti potrebe trgovske dejavnosti in njihovih strank. Mariza Skerk pa je napovedala, da bo mlada članica domačega društva in študentka na fakulteti arhitekture Eva Pozzeco sodelovala s pristojno ekipo, ki bo zasnovala prenovitveni načrt.

KŠD ROJANSKI KRPAN 10. Rojan day

Anita Perič Altherr častna članica

Anita Perič Altherr je v nedeljo, 24. oktobra, prejela častno članstvo Kulturno športnega društva Rojanski Krpan "zaradi zaslug pri širjenju položaja Slovencev v Italiji in med esperantisti in zaradi ljubezni do slovenske zemlje. Naziv prejema ob 10.

Rojan dayu", ki je prav po njeni službi "najbolj priljubljena društvena prireditel".

S temi besedami je predsednik društva Matej Rebula počastil izjemno Anito, na domu katere na Piščancih že več let Rojanski Krpan prireja pomemben dogodek,

Foto IG

ki je postal ključnega pomena pri vzdrževanju stikov slovenskega tkiva v tem mestnem predelu. "Drugod na Krasu opravljajo tovrstno združevalno vlogo vaške šagre, pri nas podobnega snidenja zaradi objektivnih razlogov ni bilo mogoče prirediti. Odločili smo se zato za posebno obliko veselice, da bi v prelepem okolju s pogledom na mesto in zaliv obdržali živo vez med nami", nam je povedal predsednik društva Matej Rebula, ki je obenem poudaril, da je pred gospo Anito častno članstvo društva prejel edinole pisatelj Boris Pahor.

Rojan day je v športnem slogu, ki je zapisan v njegovem poslanstvu, zaživel že v jutranjih urah, ko so se pohodniki odpravili od Sv. Ivana preko kraškega roba do Piščancov, na kraj srednje prireditve. Ob prihodu so jih čakali glasba tria Kraški šopek iz Sežane, lepa zakuska, nato še kosilo - predvsem pa radosten nasmeh gospe Anite, ki je pod sivim nebom sijal kot sonce.

160. strokovno srečanje Slovenskega zdravniškega društva Trst-Gorica

Na obisku so bili koroški kolegi

Slovensko zdravniško društvo Trst-Gorica je priredilo v petek, 15. oktobra, ob 20. uri, v prostorih restavracije Hotela Danu na Opčinah že 160. strokovno srečanje. Kot je že postala navada, so v oktobru gostje društva kolegi Slo-

zaposlen v deželni bolnišnici v Celovcu, je predaval o temi Vloga patologa pri individualnem zdravljenju tumorjev. Čeprav je bila vsebina zelo težka, je znal predavatelj jasno prikazati vlogo patologa, ki je danes povsem drugačna kot v preteklosti. Še

srečanje, med katerim je predavatelj razkril še veliko zanimivega o svojem življenju. Rodil se je v Vojvodini. Povedal je tudi, da je bilo njegovo šolsko spričevalo napisano v kar petih jezikih, in sicer v srbohrvaščini, slovaščini, romunščini,

madžarščini in rusinščini. Po univerzitetnem študiju medicine v Novem Sadu je opravil specializacijo iz patologije na univerzi v Ljubljani. Zato tudi tako dobro obvlada slovenski jezik. Ker je dobil štipendijo na graški univerzi, se je preselil v Avstrijo in tam tudi ostal, ko je dobil stalno zaposlitev kot eden od enajstih patologov v deželni bolnišnici v Celovcu. V soboto, 16. oktobra, so se koroški zdravniki skupaj s člani društva odpravili na izlet v Beneško Slovenijo. V Trčmunu so se na pokopališču poklonili Ivanu Trinku. Ker je bilo vreme ugodno, so nekatere dosegli tudi vrh Matajurja. Vsi pa so se potem zadržali še na kosilu v planinski koči, kjer so se že menili o poletnem srečanju na Koroškem.

Marilka Koršič

Člani društva s koroškimi kolegi pred pokopališčem v Trčmunu

venskega zdravniškega društva iz avstrijske Koroške, ki jih spremlja tudi predavatelj. Ta srečanja so bila vedno izredno zanimiva. Tako je bilo tudi letos. Patolog dr. Željko Jukič, ki je

do nedavnega je ta namreč delal na mrtvih telesih, sedaj pa preučuje bolna tkiva živih in tako pripomore k usmerjenemu zdravljenju rakastih obolenj. Predavanju je sledilo družabno

Goriški rojak, ki je več kot 70 let preživel na Sardiniji

V spomin Dušanu Simčiču

Pred dnevi je prišla žalostna vest s Sardinije, iz malega mesteca Mores, da je v ponedeljek, 18. oktobra, umrl naš goriški rojak Dušan Simčič. Več kot 70 let je preživel na otoku, kamor je bil kot številni Slovenci poslan na služenje italijanski vojski, ki je Sardinijo izbrala za eksil tisočev primorskih fantov in mož, vojakov brez puške. Mnoge je čakala smrt pod nenehnim zavezniškim bombardiranjem, pa tudi zaradi malarije, lakote.

Dušan Simčič je ostal v Moresu, kjer je bil s svojo mizarško obrtjo, posebno v vojnem času, zelo dobrodošel: ustvaril si je družino in potem ko je postal dvakrat vdovec, posvetil vso očetovsko skrb trem sinovom. Bil je tudi družbeno zelo angažiran, tako v borčevski organizaciji ANPI kot v občinski upravi. Pridobil si je veliko spoštovanje domačinov, ki so ga izvolili za župana za obdobje 1975-1980; dotlej pa je bil 20 let občinski odbornik v opoziciji.

Njegovo zadnje pismo je prišlo meseca julija, pisano v lepi slovensščini, katero ga je naučil kot otroka njegov pevski župnik Jožef Abram in za kar mu je ostal večno hvaležen. V pismu se zahvaljuje za obisk in slavnostni koncert ob njegovi devetdesetletnici kulturnega društva Skala iz Gabrij. Skalarji, ki so si nadvse lepo uredili svoj sedež sredi vasi, - na stenah katerega lahko občudujete velike, lepe fotografske povečave posnetkov z letošnje poti po Sardiniji -, so v petek zvečer priredili koncert združenega moškega zbora Gabrije-Doberdob in nam ob vodstvu pevo-

vodkinje Zulejke Devetak poklonili še milo sardinsko pesem Montana cristallina.

Po predki so ga izvolili za župana za obdobje 1975-1980; dotlej pa je bil 20 let občinski odbornik v opoziciji. Njegovo zadnje pismo je prišlo meseca julija, pisano v lepi slovensščini, katero ga je naučil kot otroka njegov pevski župnik Jožef Abram in za kar mu je ostal večno hvaležen. V pismu se zahvaljuje za obisk in slavnostni koncert ob njegovi devetdesetletnici kulturnega društva Skala iz Gabrij. Skalarji, ki so si nadvse lepo uredili svoj sedež sredi vasi, - na stenah katerega lahko občudujete velike, lepe fotografske povečave posnetkov z letošnje poti po Sardiniji -, so v petek zvečer priredili koncert združenega moškega zbora Gabrije-Doberdob in nam ob vodstvu pevo-

vilnih občanov, in srečen prisluhnil slovenski pesmi, ki se je lepo dopolnjevala s pesmijo domačinov.

Naš rojak je imel neizmerno rad Brda, od koder je izhajal njegov rod, pa tudi Pevmo in Gorico. Zanimalo ga je vse, kar se je dogajalo v slovenski skupnosti v Italiji, pa tudi v Sloveniji, katere osamosvojitve se je še posebno razveselil. Zadnja želja - prgišče slovenske zemlje na krsti in slovenska trobojnica na vencu - mu je bila uresničena. Na dan pogreba, 19. oktobra, se je zbralo toliko ljudi, kot jih Mores ne pomni. Prvi obisk pri družini pokojnika, ki je vzorno skrbel zanj, je opravil general italijanske vojske Pepino Uneddu. Sedaj počiva naš goriški rojak v sardinski zemlji, ki je morala postati zadnji dom tudi številnim Sardincem, vojakom brez puške. Dušan Simčič je s svojim ugledom in družbeno dejavnostjo storil veliko, da so prebivalci večjega italijanskega otoka spoznali slovenski narod in njegovo težko polpreteklo zgodovino.

Dorica Makuc

Severni in severovzhodni predel mesta (38)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Treba je še dodati, da je bil na Kostanjevici od 15. junija 1950 do 4. decembra 1964 sedež apostolske administracije za tisti del goriške nadškofije, ki je prišel pod Jugoslavijo (*Podatki franč. samostana na Kostanjevici*). Apostolski administrator je bil dr. Mihael Toroš, ki je na to mesto bil imenovan po nasilni odstranitvi dr. Franca Močnika.

En del samostana na Kostanjevici je od leta 1995 določen za skupnost Srečanje. To je skupnost oseb, ki se tu zdravijo raznih odvisnosti.

Na Kostanjevici je bilo vedno zelo razširjeno čaščenje Matere Božje, saj je cerkev pravzaprav po-

folklorna skupina iz Ločnika. Po srečanju sta v cerkvi sv. Ignacija na Travniku msgr. Fernand Franck, luksemburški nadškof in predsednik omenjene zveze, ter msgr. Adelchi Cabass, generalni vikar goriške nadškofije, darovala sv. mašo. Ob koncu je treba še povedati, da bo leta 2011 200-letnica prihoda frančiškanov na Kostanjevico.

Malo semenišče in njegov ustanovitelj knez-nadškof Frančišek B. Sedej
Na skrajnem severovzhodnem robu goriškega mesta se dviga griček s ponosno stavbo. To je nekdanje Malo semenišče, dograjeno leta 1912.

Že prvi goriški nadškof Karel Mihael Attems je v skrbi za zadostno število duhovnikov dal v Gorici sezidati Veliko ali Centralno semenišče. Andrej Gollmayr, ki je postal goriški nadškof dobrih sto let pozneje, je razmišljal, da bi ustanovil tudi deško ali Malo semenišče, v katerem naj bi se šolali dečki, ki so želeli postati duhovniki, obenem z njimi pa tudi drugi gojenci.

Pri uresnitvi te zamisli sta mu pomagala cesar Ferdinand in njegova soproga, ki sta v ta namen darovala 10.000 goldinarjev. Prostor so dobili v hiši nasproti Velikemu semenišču. V stavbi, ki so jo začasno vzeli v najem, je bilo prostora za dvajset gojencev. Semenišče je bilo odprto leta 1858. Kmalu pa je postalo premajhno, zato se je čez dve leti preselilo v palačo grofa Coroninija. Leta 1869 so kupili hišo v ulici Vetturini, današnji ulici Favetti. Tu je semenišče ostalo do 1898, ko so v ulici Dreossi, sedanji ulici Alviano, kupili vilo in zemljišče viteza Boeckmanna.

/ dalje

Frančiškanski samostan na Kostanjevici

svečena Kostanjeviški Materi Božji. Verniki so na Kostanjevico prihajali v velikem ševilu vsako soboto zvečer in pred Marijinimi prazniki, da so tu opravili svoje pobožnosti in zaprosili za karmelski škapulir. Mnogi so tudi bili člani bratovščine Karmelske Matere Božje. Prvi goriški knez-nadškof Mihael Attems je na Kostanjevici večkrat v slovensčini govoril o Karmelski Materi Božji in o njenem čaščenju. Na Kostanjevici so večkrat predavanja in srečanja, pa tudi koncerti. V nedeljo, 24. oktobra letos (2010), so se tu srečali zastopniki mednarodne Molitvene zveze za mir med narodi. Zveza ima svoje člane po vsem svetu in je poimenovana po blaženem Karlu Habsburškem, zadnjem avstrijskem cesarju, ki se je zelo trudil za mir. Predsednik Zveze je msgr. Fernand Franck, luksemburški nadškof.

Vsako leto se njeni predstavniki srečajo v drugem kraju in letos je bila prvič na vrsti naša dežela. Na Kostanjevici so se zastopniki Zveze zbrali v molitvi v grobnici Bourbonov. Srečanje se je nato nadaljevalo v goriškem auditoriju, kjer je prof. Luigi Tavano prikazal osebnost blaženega Karla I., njegovo prisotnost v Gorici, njegovo globoko vero ter vztrajno prizadevanje za mir med narodi. Srečanje sta popestrila zbor iz Bisiaccherie (Laško?)

Malo semenišče v Gorici pred 1. svetovno vojno

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Kaj pa sploh čakaš"?!"

Pred dnevi sem v slovenskem časopisu prebrala intervju z mladim dekletom, ki že nekaj let pleza. Kot otrok je izjemno rada prebirala Piko Nogavičko, vedno znova. "Tako močna se mi je zdela. Verjetno sem tudi sama želela razviti tako značajsko moč".

Zanimivo, da je Pika Nogavička predstavljala simbol določene samostojnosti duha in poguma za marsikoga od nas. Naš je bil čas zelo bežnih srečanj z barbikami, "vesile" smo se na edinem drevesu za hišo, skrivaj kradle mareljice na sosednjem vrtu in bile seveda okregane, svojeglavo dekletce nam je predstavljalo ideal svobode, ključ za vhod v določeno pojmovanje sveta, kjer bi nepoštenost in spletkarije ostajale tam, kamor spadajo: v kalnem in nikjer drugje. Potem odrasteš, Pika se ti v letih oddaljuje in vendar se predobro zavedaš, kako zelo drugačno je lahko življenje z njeno pomočjo. Priključijo na površje, v svet, ki ji je gotovo tuj, kjer je še vedno poglavitno, koga poznaš in komu se prijazni nasmihaš. Ko te daje malodušje, da bi vse skupaj nekam zabil, vso ozkoglednost, vse kalno, kjer se nič ne spreminja, ko slišiš o umazanih igricah in nedostojanstvenih malih goljufijah tako blizu nas, tisti hip pomisliš, da bi Pika ravnala enostavno tako: vse skupaj bi javno ožigosala in s svojim vsakdanom vsem pokazala, da je edino poglavitno, če pošteno in čisto krmariš skozi

življenje. Ob koncu poti je račun za vsakogar.

V življenju je vsakdo verjetno srečal eno ali več povsem negativnih figur. Lahko te stre, lahko si leta na kolenih, ker ti ne uspe se distancirati od bolečine, ki ti je bila prizadejana. Potem te življenje ponovno prikljuje k sebi in te strese. Čas je, da reagiraš in se ponovno okleneš življenja, kar je edino pomembno.

V letih potem bolj ali (če imaš srečo) manj pobljže srečuješ osebe, ki jim je vsakršna etika deveta briga. Osebe, ki prekoračijo to in drugo, ki omogočajo, da njim sorodni naredijo isto, osebe, ki pozabljajo na dostojanstvo poštenosti, ker merijo čistost edinole na sveže zlikani srajci. In se vprašaš, ali nisi morda na kraju sveta, ki ti ni lasten. Kot slovenski fotograf, ki je izbral življenjski odklop od vsega podobnega in se počasi, a vztrajno odseljuje v grško vasico. Seveda, omogočeno mu je zaradi denarja, s katerim si bo lahko tam uredil bivališče okrog stoletnega figovega drevesa. In vendar tli prenekajkrat v nas zelo podobna želja uiti tja, kjer bi se prepoznali. Gotovo ne gre za fizični kraj, prej kraj medčloveških odnosov in osebnih prepričanj, na katere bi bila lahko notranja Pika ponosna. Navsezadnje vztrajno vrta v nas s tistim svojim: "Ali si v duhu svoboden? Ali si vsaj malenkostno prizadevaš, da bi bil svet danes za las boljši od večrajšnega? Kaj pa sploh čakaš"?!

Predsednik vlade Borut Pahor ravnodušen do afer v vrhovih oblasti

V Sloveniji izvoljenih še 74 županov, vendar z nizko udeležbo volilcev

V Sloveniji je preteklo nedeljo, 24. oktobra, potekal drugi krog volitev županov v štiriinsemdesetih občinah, kjer v prvem krogu noben kandidat ni dobil potrebne večine glasov. Tako imajo zdaj vse občine svojega župana, le-ti bodo v prihodnjih dneh sklicali ustavitelne zasedanja novih občinskih svetov. Tisto, kar najbolj zaskrbljuje, je majhna volilna udeležba. Drugega kroga lokalnih volitev, to je izbiranja novih županov, se je udeležilo le okoli 47% upravičencev, kar je celo okoli 4% manj od udeležbe v prvem krogu omenjenih volitev.

Med občinami, v katerih so prejšnjo nedeljo volili nove župane, so bile tudi štiri mestne občine, Nova Gorica, Ptuj, Novo mesto in Kranj. Največje presenečenje je v Novi Gorici pomenil neuspeh kandidatke Socialnih demokratov Darinke Kozinc, sicer dosedanje podžupanje. Z veliko razliko glasov jo je premagal Matej Arčon, kandidat LDS, ki je bil v prejšnjem mandatu tudi podžupan mestne občine. Arčona so podprle vse politične stranke, razen stranke upokojencev. Zakaj je bila Darinka Kozinc poražena, bodo najbrž v njeni stranki še analizirali, tudi zato, ker sta se za njeno izvolitev zavzemala tudi predsednik stranke in premier Borut Pahor ter nekdanji župan Mirko Brulc. Novoizvoljeni župan Matej Arčon napoveduje, da bo treba glavno skrb nameniti gospodarstvu. Na Ptuj je bil za novega župana znova izvoljen Štefan Čelan, kandidat LDS, v Novem mestu Alojz Muhič, v Kranju pa Mohor Bogataj. Veliko presenečenje pomeni zmaga Marjana Poljšaka,

ki je bil ponovno izvoljen za župana Ajdovščine, čeprav so zoper njega v koaliciji nastopile vse politične stranke in liste v občini,

Matej Arčon

ki so imele svojega županskega kandidata Borisa Ježa. Za novega župana občine Šempeter-Vrtojba je bil izvoljen kandidat Milan Turk, ki je imel lastno listo, za župana občine Vipava pa so volilci ponovno izbrali Ivana Princeca. V Sloveniji smo prvič dobili tudi temnopoltega župana. To je zdravnik Peter Bossman, ki je bil na listi Socialdemokratov izvoljen za župana občine Piran. Politični analitiki ugotavljajo, da se sestava lokalne samouprave tudi po teh volitvah ni spremenila. Največji uspeh so dosegle razne samostojne liste. Največ županov pa je med strankami izvolila SLS, 41, SDS ima v novem mandatu 32 županov, na listah Socialdemokratske stranke pa je bilo izvoljenih 20 županov. Z mandati štivilom izvoljenih županov sledijo druge politične stranke. Vlada pa v nadaljevanju svojega mandata ni uspešna skoraj na

nobenem področju, pri čemer naj bi nosil največjo krivdo že prislovično neodločen in popustljiv premier Borut Pahor. Predlog novega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je bil sicer sprejet v t. i. prvem branju, vendar ga bodo morali najbrž spremeniti zaradi ostrega nasprotovanja sindikatov in njihovih groženj, da bodo poslance, ki bi glasovali za vladni predlog, javno ožigosali. Državni zbor je sicer sprejel novi zakon o RTV Slovenija, vendar bo na zahtevo SDS, največje opozicijske stranke, poslan v presojo ustavnemu sodišču. Spremembe zakona o delovnih razmerjih so umaknjene iz parlamentarnega postopka, pravi škandal pa je nastal glede zakona o obdavčitvi nepremičnin v Sloveniji. Geodetska uprava je namreč lastnikom stanovanj, hiš, zemljišč in drugih nepremičnin poslala tako napačne in nasploh zmedene podatke, da so ogorčeni lastniki omenjeni ustanovi v nekaj dneh poslali kar več kot sto tisoč pritožb. Zaradi omenjenih napak in drugih kritik prvega predloga zakona o

pravu na nepremičnine bo uvedba tega zakona preložena na leto 2012 ali pa še na poznejše obdobje. Slovenska javnost pa je najbolj ogorčena, ker vlada ne ukrepa zoper afero. Premier pogosto in rad poudarja, da zaupa svojim sodelavcem. To je storil tudi v primeru vodje njegovega kabineta Simone Dimic, ki jo je branil in zagovarjal skoraj do trenutka, ko je zaradi obtožb o domnevnih kaznivih dejanjih sama odstopila z omenjene funkcije. Morda je res, kar zatrjuje nekdanji minister za gospodarstvo Matej Lahovnik, da Borut Pahor pravzaprav nerad oz. proti svoji volji opravlja funkcijo predsednika vlade. Ob koncu tega pisanja iz mariborskega časnika Večer povzemamo zelo aktualno misel, ki jo je v pogovoru s časnikarko Darko Zvonar Predan izrekel tržaški pesnik, časnikar in urednik Marij Čuk. Še kako je res, "da se večkrat sramujemo svojega rodu, in kdor slovensko pripadnost preveč izpostavlja, je marsikdaj zaznamovan kot nacionalist".

Marijan Drobež

SSO čestita Mateju Arčonu

Spoštovani gospod Matej Arčon! Ob Vaši izvolitvi na župansko mesto na zadnjih občinskih volitvah Vam, v imenu Sveta slovenskih organizacij, kakor tudi v svojem osebnem imenu, iskreno čestitam. Sodelovanje z občino Gorica je bilo od nekdaj temeljnega pomena za vsestranski razvoj celotnega čezmejnega področja. To je danes še toliko bolj pomembno zaradi dogovora o ustanovitvi Evropskega združenja za teritorialni razvoj. Obenem gre tudi poudariti stalne medsebojne odnose z goriškimi Slovenci, ki so bili vedno aktiven dejavnik pri

promociji sodobne in evropske vizije čezmejnega goriškega prostora. Naša narodna skupnost v Gorici je čezmejno sodelovanje in medsebojne stike na področju gospodarstva, šolstva, kulture in športa imela za temeljne dejavnike za ohranjanje in razvoj lastne identitete. V prepričanju, da boste Vi to delo še naprej nadaljevali in spodbujali, Vam želim veliko uspeha in osebnega zadovoljstva. Obenem izražam priloženost, da Vam izrazim tudi upanje na čimprejšnje srečanje z našo organizacijo. S spoštovanjem / predsednik SSO za Goriško Walter Bandelj

SSK čestita Mateju Arčonu

Spoštovani gospod Matej Arčon! V imenu Slovenske skupnosti - zbirne stranke Slovencev v Italiji - Vam izražava iskrene čestitke za izvolitev na župansko mesto občine Nova Gorica ter Vam želim uspešno delo v dobrobit celotne novogoriške skupnosti. Prepričana sva, da boste nadaljevali dobro sodelovanje z goriško občino, v upanju, da bo za to pripravljena tudi italijanska stran. Gre seveda za številne možnosti sodelovanja za pridobivanje pomembnih sredstev za vsestranski razvoj in ne nazadnje za priložnost, ki jo predstavlja pred kratkim ustanovljeno Evropsko združenje za

teritorialni razvoj. Ob tem pa želiva podčrtati tudi pomen, ki ga ima vloga mestne občine Nova Gorica in njenih krajevnih skupnosti za Slovence, ki živimo na področju goriške občine. Medsebojni stiki na raznih področjih predstavljajo nenadomestljiv dejavnik za ohranjanje in razvoj narodne identitete in vidne ter aktivne prisotnosti v čezmejnem območju. Ob ponovnih čestitkah in voščilih za uspešno delo ostajava na razpolago za katerokoli sodelovanje oz. srečanje. Lep pozdrav / pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, pokrajinski predsednik SSK Silvan Primožič

SSK čestita Milanu Turku

Spoštovani Gospod Milan Turk! V imenu Slovenske skupnosti - zbirne stranke Slovencev v Italiji - Vam izražava iskrene čestitke za izvolitev na župansko mesto občine Šempeter-Vrtojba. Tako kot mestna občina Nova Gorica je tudi občina Šempeter-Vrtojba pomembna za nadaljnji uspešni razvoj čezmejnega goriškega prostora, zaradi katerega so številne možnosti pri pridobivanju pomembnih sredstev iz evropskih skladov. Želiva tudi podčrtati pomen, ki ga

ima čezmejno sodelovanje za Slovence, ki živimo na področju goriške občine. Medsebojni stiki na raznih področjih predstavljajo nenadomestljiv dejavnik za ohranjanje in razvoj narodne identitete in vidne ter aktivne prisotnosti v čezmejnem območju. Ob ponovnih čestitkah in voščilih za uspešno delo ostajava na razpolago za katerokoli sodelovanje oz. srečanje. Lep pozdrav / pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek, pokrajinski predsednik SSK Silvan Primožič

Finalni del Linhartovega srečanja v Postojni Slavilo je Šentjakobsko gledališče Ljubljana

Peto leto zapored je Postojna imela v gosteh finalni del Linhartovega srečanja, 49. festivala gledaliških skupin Slovenije. Od 7. do 9. oktobra se je vrstilo osem žanrsko različnih predstav (pa še dve iz Hrvaške in Velike Britanije), s katerimi so ljubiteljske skupine publikli in strokovni komisiji, ki so jo sestavljali Zvone Šedlbauer, Petra Tanko in Anne Gilmour iz Velike Britanije, pokazale, kakšno visoko kakovostno raven dosega ljubiteljsko gledališče na Slovenskem. Med predstavami, ki so se potegovala za nagradematičke, je bil tudi dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež, ki se je uvrstil v skupino najboljših ljubiteljskih predstav iz preteklega sezone s komedijo Gugalnik N. Novaka v režiji Jožeta Hrovata, člana SNG

našel konstruktiven umetniški odgovor". Nedvomno je bilo za vse ostale skupine težko doseči nivo Šentjakobskega gledališča, ki je znano kot polpoklicna gledališka hiša s poklicnim tehničnim osebjem in zato dobro dostopna tudi priznanim slovenskim režiserjem. Pa še igralci so mnogokrat tudi slušatelji AGRFT. Zato se je z njimi res težko kosati (je sploh prav, da nastopa to gledališče poleg drugih gledaliških skupin, ki opravljajo svoje poslanstvo v čisto drugačnih okoliščinah?). Maticka za najboljši skupinski uprizoritveni dosežek je prejela predstava Životok v izvedbi Hiše otrok in umetnosti Ljubljana v režiji Michala Hechta, ki "z izvirnim pristopom sega po prvici mnogokrat

Oblikovalci predstave Životok v izvedbi Hiše otrok in umetnosti Ljubljana

Nova Gorica; predstava je že na sklepnem območnem tekmovalnem delu prejela kar tri nagrade. Tudi tokrat je bila deležna odobranja publike in pohvale komisije, vendar se je domov vrnila brez nagrade. Sicer pa je bil za štandreške komedijante že sam nastop v finalnem delu ogromno zadoščenje. Žirija je maticka za najboljšo predstavo v celoti (leta 2004 je prav to prejel štandreški dramski odsek za predstavo Stara garda Alda Nicolaja v režiji Janeza Starine) dodelila predstavi Družinska zadeva, ki jo je uprizorilo Šentjakobsko gledališče Ljubljana v režiji Jaše Jamnika. V utemeljitvi piše tudi: "Zahtevnost preprostosti, navidezni paradoks gledališča, je bil osnovni izziv, s katerim se je režiser Jaša Jamnik ukvarjal in v skupini talentiranih igralcev

prezrtem izraznem instrumenariju pantomime". Maticka za najboljšo moško vlogo je prejel Laka Gluvič za vlogo Jeffreyja v predstavi Jeffrey Bernard je bolan v izvedbi Gledališča GGNeNi KD Teater Grosuplje, ker je "kompleksen lik ciničnega londonskega medijskega intelektualca podal s tako redko kredibilitetno, da bi mu jo zavidal marsikateri poklicni igralec slovenskega prostora". Maticek za najboljšo žensko vlogo pa je pripadel Meti Černe za vlogo Yolande v predstavi Družinska zadeva Šentjakobskega gledališča. "Njena Jojo subtilno niha med dobroto in subordinacijo na eni strani in predmetno ostrino, naveličnostjo nad življenjem s človekom, ki je ne mara, na drugi", je med ostalim zapisano v utemeljitvi.

IK

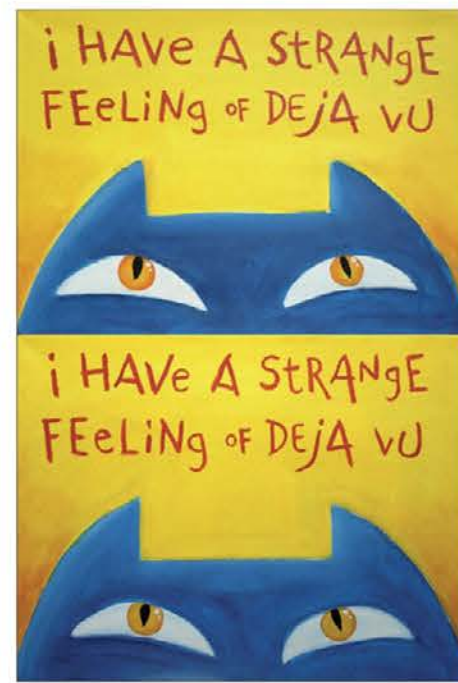
Likovna razstava na Mostovni v Solkanu Nina Bric - Beštijarium

V galeriji Tir na Mostovni je bilo v četrtek, 21. oktobra, odprtje razstave del Nine Bric z naslovom Beštijarium. Avtorica je predstavila kustosinja galerije Katarina Brešan, ki je o njej zapisala: "Nina Bric je mlada novogoriška ustvarjalka, ki se izraža v živahnem stripovskem slogu. Njen pisani, barviti domišljijski svet napolnjujejo močno stilizirane človeške - ženske in živalske figure. Površina platna je spremenjena v vinjeto stripa, izzveto iz pripovedi, ali bolje, v sebi zaključena, samostojna zgodba. Kompozicija je izrisana z močno, črno konturo in čistimi, plakat-

nimi barvami, kar daje celoti dinamičen značaj, kljub temu da so figure izrazito statične. Prostor slike je poudarjeno dvodimenzionalen, akterji ostajajo prilepljeni na ozadje, brez želje po kakršnikoli globini, zabrisana je tudi vsakršna poteza čopiča. Razen nekaterih izjem, ostajajo konture in barvna polja popolnoma jasno definirani. Ženski liki povsem negibno strmijo nekam v daljavo, naslikani so največkrat na enobarvnem nevtralnem ozadju, in brezbržno pozirajo za portret. Gole fatalne zapeljivke s polnimi rdečimi ustnicami in velikimi očmi - neke se tudi pojavljajo poudarjene

trepalnice kot pri Kubrikovi Peklenski pomaranči - se nekam melanholično, čeprav samozavestno in brez sramu, prepuščajo vlogi opazovanega objekta poželenja. Včasih so v družbi malih, na prvi pogled prisrčnih živalic "sladolednih" barv, ki se "veselo" prerivajo v omejenem prostoru platna - ali pokončno stojijo kot velike lutke v 3D izvedbi. Zamrznjene so v namenoma izumetničenih pozah s pretiranimi nasmeški. Ninine slike imajo sploh, v slogovnem in vsebinskem smislu, dvojno naravo. Raznobarvna, živahna, smejoča se bitja se prelevijo v groteskne podobe z izstopajočimi zobmi. V puhastem svetu plišastih otroških muck, ki so vedno modre, medvedkov, ki so vedno rumeni, in zajčkov, ki so vedno roza, se skrivajo, ali pa so jasno nakazani,

namigi na grozljivke, na svet erotike, nasilja, tudi spolnega nadlegovanja, ki je v domeni odraslih. Meje so tu zabrisane. Vendar v Nininem delu ni moralnega podtona, ni obsojanja. Avtorica se ne ukvarja z družbeno kritiko, že od nekdaj so ji všeč risanke, stripi in otroške igrače na eni strani ter grozljivke na drugi. Njeno delo, ki je poudarjeno ironično in posmehljivo, nastaja iz prepletanja teh dveh plati, končni učinek pa je predvsem želja po podiranju tabujev, poigra-

vanje z erotiko, seksualnostjo in dvomnostjo, premagovanje resnobe z zafrkljivostjo. V Nininih slikah se pojavljajo tudi citati iz sveta umetnosti, zelo blizu so ji sodobni avtorji, bizarni Ray Caesar, fantastični in kriптиčni Mark Ryden, senzualna Miss Van (s pravim imenom Vanessa Castex). V slogovnem smislu ji je seveda najbližji pop art - pri tem ni mogoče mimo Roya Lichtensteina - z razbremenjujočim odnosom pa posega tudi po delih velikih klasikov. V stripovski predelavi se pojavljajo ležeči ženski akti, ki namigujejo na Rubensovo Danajo, Ingresovo Odalisko, Manetovo Olimpijo. Velikani umetnosti se srečujejo s sodobno streetart ustvarjalnostjo, rockabilly stilom in risanko Red Hot Riding Hood - kar je vsekakor dobro."

Zacementirano načelo: slaba novica dobra novica!

Medijska osebnost tedna... Ivan Bogdanov

Pred kratkim je bila v svetovnem merilu med medijsko najbolj izstopajočimi novicami uspešno zaključena reševalna akcija čilskih rudarjev, ki so jih po 69 dneh teme le izvlekli iz zasutega rudnika v kraju San Jose. Z medijskega vidika je bila edina napaka dogodka ta, da je bil pozitiven, da so bili ljudje veseli, kar pri današnji perverzni usmerjenosti sedme sile hitro zbledi in utone v pozabo. Veliko bolj pompozno so italijanske, slovenske in srbske novinarske hiše, če se omejim na ta, nam bližji prostor, poročale o izgredih srbskih navijačev na nedavni nogometni tekmi med srbsko in italijansko reprezentanco v Genovi. Ne da bi me to pretirano zanimalo, so mi tiskani in elektronski mediji še nekaj dni po tekmi servirali nadaljevanko o nekem Ivanu Bogdanovu, ki naj bi bil glavni krivec za izgrede. O njem sem iz različnih virov izvedel, da ima 22 oziroma 23 oziroma 27 oziroma 29 oziroma 30 let, da je vodja navijaške skupine Ultra Boys, ene od skrajnih frakcij Delij, zloglasnih navijačev beograjskih Crvene zvezde. Seznanjen sem bil z vsemi njegovimi dosedanjimi prekrški, s tem, da ima posebno

afiniteto do zbiranja prepovedanih živali, da občasno dela kot redar, sicer pa je brezposeln, a blizu mafijskim lovkam beograjskega podzemlja. Preko fotografij in posnetkov sem se približe seznanil z vsemi njegovimi tetovirami, le z morebitnimi telesnimi poslikavami na njegovi zadnji plati so mi kolegi iz številnih medijskih hiš prizanesli. Slučajno sem tisti terek, med precej dolgočasnim nogometnim dvobojem slovenske in estonske reprezentance, z daljincem skočil na prenos tekme v Genovi in bil v živo priča ognjenemu "spektaklu" na stadionu. Takrat še nisem vedel, da je tisti, za črno kapuco skriti lider, ki je svoje pajdaše z vrha ograje, pod katero je nemočno stala četica italijanskih policistov, z gorečo baklo v roki spodbujal k neredom, Ivan Bogdanov. Nisem vedel, da se ga drži vzdevek Coi. Nič nisem vedel o tem "junaku", vseeno pa se med prenosom, ki je kar trajal in trajal, pa čeprav so bile tribune že prazne in je bilo popolnoma jasno, da se tekma ne bo nadaljevala, nisem mogel znebiti občutka, da komentatorji RAI bolj uživajo v komentiranju kaotičnih

razmer na stadionu kot bi v primeru normalnega poteka reprezentančne nogometne tekme. Resda sem nekajkrat "prešaltal" na "našo" tekmo proti Estoncem, a je bil njen potek tako nezanimiv, da sem tudi sam raje še naprej buljil v grozljivo podobo Ivana Bogdanova, njegovo črno zakrinkano glavo, črno majico, okrašeno z belo lobanjo, in potetovirane roke, s katerimi je dirigiral vojski "navijačev" in čakal, ali se bodo italijanski policisti spopadli z razgrajči ali ne. Z istimi razgrajči, ki so le dva dni pred tem v Beogradu povzročili hude neredne in krvave spopade s policijo zaradi nasprotovanja Gay paradi. Z razgrajči, zaznamovanimi s srbsko družbeno-politično in social-

državljanstvom, ki je v Beogradu doštudiral akvaristiko. "Seveda ga poznam. Skupaj sva hodila v vrtec", mi je odgovoril na vprašanje, ali Bogdanova slučajno pozna, ali je že pred Genovo slišal zanj. "Ma ne, hecam se. Že nekaj dni me vsi sprašujejo o tem, da imam že poln kufer", me je potegnil in bruhnil v smeh, ko je videl, kako so me bila že sama ušesa, saj mi je Bogdanov po vseh tistih medijskih injekcijah hočeš nočeš zlezal pod netetovirano kožo. Drug kolega, ki dela kot težak v eni od tovarnih v Furlaniji, kjer so italijanski delavci v veliki manjšini, mi je pojasnil, da so prišli srbski delavci dan po tekmi v službo zelo razburjeni in da mu je eden od njih razložil, da naj bi do izgrede na stadionu prišlo zaradi minute molka pred začetkom tekme v spomin na štiri italijanske vojake, padle v Afganistanu. "Kakšna minuta molka? A veš, koliko naših je padlo pod bombami, ki so jih nosila ameriška letala iz Aviana?" naj bi mu še rekel. Nekdanji predsednik Evropske komisije Romano Prodi, ki je v petek obiskal Novo Gorico, kjer so mu podelili priznanje Častni občan in Častni doktor Univerze v Novi Gorici, je v pogovoru z za zdaj še novogoriškim županom Mirkom Brulcem med drugim izrazil zaskr-

bljenost za prihodnost Evrope, ki naj bi jo ogrožalo tudi razraščanje raznih ekstremnih, desničarskih skupin. Posebej je podčrtal nemirno področje Balkana. Le upati je, da o Ivanu Bogdanovu in njegovih podvigih ne bomo več brali, da je bila neuradni naslov "medijska osebnost tedna", res le posledica sprevržene mrhovinarske države današnjih medijev, ne pa njihovega vizionarstva, a tudi če je šlo za vizionarstvo in posledično za spremljanje enega prvih poglavij črne zgodbe, ki naj bi grozila Evropi, človek takega kova in s takim nastopom ne bi smel biti deležen tolikšne medijske gloriifikacije. Če ne zaradi drugega, zato, ker ponavljanje posnetkov in fotografij v marsikateri nezreli ali zablodeli glavi, ki jih ne manjka, lahko sproži željo po posnemanju. Žal pa je veliki večini novinarskih hiš to itak o. k., saj živijo na račun raznih Ivanov Bogdanovov, senzacionalizma, zdrarharstva, tragedij, krvi, lepe dogodke in pozitivne zgodbe, ki jih piše življenje, pa ignorirajo, zvesti zacementiranemu načelu, da je slaba novica dobra novica.

Nace Novak

'Hitra hrana' slaba hrana?

Fast food je večkrat neizogibna izbira

Na večini spletnih strani, ki govorijo o turizmu ali podrobneje predstavljajo določeno mesto ali prestolnico, piše tudi, kakšni so tam življenjski stroški: koliko stanejo prevozna sredstva, vstopnice v muzeje, kosila v restavracijah in še posebno, koliko stane obrok oz. Big Mac sendvič v McDonald'su, to se pravi svetovno znani fast food restavraciji.

Najbolj znane verige takih restavracij so McDonald's, Burger King, KFC... Ti lokali v različnih krajih po svetu nudijo isto vrsto hrane po približno isti ceni. Govorimo o znamkah, ki predstavljajo ne samo isto hrano, temveč tudi isto geslo, podobo, barve, pohištvo in so zato lahko takoj prepoznavne. Poslužujejo se jih ne samo turisti, temveč tudi domačini. Prvi razlog je čas: v službi imajo zaposleni malo odmora za kosilo, zato, če nimajo menze na delovnem mestu in niti dovolj časa, da bi šli do trgovine, se radi zatečejo v fast food, ki pomeni dobesedno "hitra hrana".

V Italiji odrasli ljudje še vedno raje kupujejo kos pizze ali sendvič v baru, hamburgerji pa so najbolj priljubljeni med mladimi. V drugih velikih mestih po svetu obiskujejo McDonald's ljudje vseh starosti, narodnosti in družbenih slojev.

Druzi razlog za veliko priljubljenost teh restavracij je seveda nizka cena: če si moramo vsak dan plačati kosilo, se to gotovo pozna pri družinski bilanci ali proračunu, ki smo ga namenili za naše potovanje. Razširjeno je mnenje, da spada hamburger v kategorijo "junk food" oz. "smeti-hrana", saj po navadi sproži v nas vrsto vprašanj in tveganj glede pomanjkanja hi-

giene, slabe kvalitete sestavin in "gastronomsko tveganje" oz. nevarnost izgube povezave z okoljem. Higiena je problem, s katerim se soočimo takoj: nevarno je, da kuhinja ni dovolj čista, da zaposleni, ki pripravljajo hra-

no, istočasno upravljajo denar in s tem širijo razne vrste nevarnih bakterij.

Ko govorimo o sestavinah, ki so prisotne v našem hamburgerju, se moramo zaustaviti pri različnih problematikah. V tem primeru tvegamo naše zdravje le, če dalj časa uživamo fast food hrano, živila zelo nizke kakovosti. Hamburgerji vsebujejo veliko količino škodljivih maščob, cvrt krompir pa ima tudi akrilamid, molekulo, ki povečuje tveganje razvoja rakastih obolenj in ki se razvije v živilih, pripravljenih na izredno visokih temperaturah (npr. v Nemčiji je ministrstvo, ki skrbi za varstvo potrošnikov, določilo, da mora biti krompir cvrt na 175 stopinjah in ne več na 180-190 stopinjah). Tudi sladke in gazirane pijače negativno učinkujejo na trebušno slinavko in privedejo do razvoja diabetesa in prekomerne debelosti. Barvila, konzervansi, emulga-

torji in drugi aditivi so prisotni v velikih količinah v tej hrani. Po zadnjih študijah je razvidno, da, čeprav te snovi niso škodljive za človekovo zdravje, postane po dolgotrajnem uživanju naše telo od njih zasvojenost. David Kessler, nekdanji komisar ameriške Food and

drug administration in profesor na univerzi Harvard, trdi da v teh restavracijah živlom dodajajo snovi, ki izboljšajo njihov okus, mehko in hrustljivost, te snovi pa istočasno razvijajo v možganih zasvojenost z močnimi okusi, tako da bodo zdravo hrano zaznali kot neokusno. Vsi zdravniki seveda odsvetujejo uživanje take hrane, a svetovno znane verige fast foods so izredno močne in veliko vlagajo v reklamo. Zaradi tega je skupina znanstvenikov na Imperial College v Londonu celo predlagala, da bi morali za kompenzacijo rizika srčnih obolenj, ob klasičnem McDonald'sovem meniju predložiti še statine, zdravila za zniževanje slabega holesterola v krvi.

Ko govorimo o "gastronomskem tveganju", ne mislimo na naše zdravje, marveč na nevarnost, da bomo s širjenjem fast foodov, ki po celotni svetu nudijo isto vrsto hrane, izgubili navade, občutek spreminjanja letnih časov in zgodovino določenega okolja. Domačini tako ne bodo občutili več povezave z jedmi iz lastne tradicije, s svojo zgodovino, turisti pa ne bodo imeli možnosti spoznati nekaj novega, bolj človeškega, kot so zbirke v muzejih in spomeniki. Seveda bi znižanje cen v restavracijah, ki za drag denar nudijo kvalitetno, tipično domačo kuhinjo, pripomoglo k povečanju zanimanja za spoznavanje kulinaricnih značilnosti določenega področja tudi v mladih, študentskih in številnejših družinah, ki celo leto hranijo denar, da si lahko privoščijo last minute in low cost potovanje (ponudba zadnjega trenutka za nizko ceno).

Katja Ferletič

Maturantje klasičnega liceja v l. 1978

Snidenje v znamenju desetih

Po že utečeni navadi so se v nedeljo, 10.10. '10, ponovno zbrali nekdanji licejci - fantovski del maturantov goriškega klasičnega liceja P. Trubar iz leta 1978, tokrat v znamenju desetih. Ob 10.10 so začeli tradicionalno srečanje s skupinsko sliko na

so na list, odtrgan iz knjige fizike, zapsali in podpisali obvezo, da se bodo ponovno sešli, če prej ne, ob desetletnici mature, in sicer 8.8.1988 ob 8. uri in 8 minut. In res so se srečali, in ne samo takrat, temveč tudi enajst let, en mesec in en dan kasneje (9.9. '99), pa še

srečali še večkrat vmes, ob okroglih obletnicah mature, ob 40. rojstnem dnevu ter na lan-

skem skupnem srečanju v Abrahamov. V svojo sredino so po prvem snidenju s posebno listino kooptirali še sošolca z gimnazije Jordana F. ter pet deklet. Nekajkrat so se nenačrtovano in prav neradi zbrali na pogrebnih dveh sošolcev Ivana S. in Anamarije F. ter postrežnika Nikota Z. (ki je bil s tehnikom Oskarjem U. priča sklenjenih dogovorov). Vsakič velja pravilo, da odsotni naslednjic plačajo večerjo vsem ostalim: in prav to bo tudi tokrat moral storiti eden od njih, ki je zaradi "nujnih opravkov" na drugem koncu sveta "Sprical" ta rendez-vous. Po kavici so se udeleženci srečanja odpravili najprej na pokopališča se pokloniti spominu na pokojna sošolca in postrežnika, nato še na kosilo na kmečki turizem v Doberdolu. V prijetni družbi so obujali spomine na dijaška in mladostniška leta ter si izmenjali zadnje novice iz življenja posameznikov. Po kosilu so šli vsi skupaj pozdravit nekdanjo postrežnico gospo Anico P. iz Štmavra, ki je bila obiska zelo vesela in jih je pogostila z domačim pecivom. Ob koncu so si veselo in hvaležno segli v roke z željo, da bi se vsi ponovno sešli prihodnje leto, 11.11. '11, ob 11.11. seveda.

Travniku. V zadnjem letu liceja so se zavedali, da se bodo po maturi razšli, in ker so se kljub mesebojnim razlikam lepo imeli skupaj,

preteklo nedeljo, namreč 10.10. '10. Resnici na ljubo so se Marko B., Igor C., Marko Č., Davorin D., Mauro L., Simon M., Lovrenc P.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 26. oktobra, ob 14. uri.

Prijateljica, ki je znala pozorno poslušati Mirjam v slovo

Pred cerkvijo Srca Jezusovega v Gorici se počasi zbira množica. V objemu sonca, ki je bilo že zjutraj napovedano, a danes, vsaj meni, sije brez običajne iskričnosti, nekam oddaljeno in zamgljeno. Medtem ko sama čakam na pol stopnišča, me njegovi žarki ne morejo ogreti, niti veselja ne zaznavam, niti prave svetlobe. Samo vonj po jeseni, po minevanju in tišino, ki je preglasila hrup mestnih ulic.

Nikogar ne poznam v tej množici ali vsaj zdi se mi tako. Morda si samo želim, da bi se nihče ne približal in začel s klepetom. Včasih so besede plehke, brez vsebine, daleč od tistega bistva, ki je v nas. Takrat sem najraje sama s seboj. Tedaj najraje prisluhnem tišini.

Čakanje množice je zmotil prihod avtomobila... Iskala sem njene živahne oči, njen hudomušni nasmev, njena zvedava vprašanja, njeno prijateljstvo, a za krsto so v tišini izstopili samo svojci in prijatelji. Torej je bilo dokončno res, čeprav je najtežje sprejeti odhod človeka, ki smo ga imeli radi.

Sploh se ne spominjam, kako sva se z Mirjam spoznali. Ne spominjam se, kdo naju je predstavil, ali pa je bila ona tista, ki se mi je približala s svojim velikim naramnim registratorjem, nagro, kot ga

je sama imenovala, s katero je tako rada zahajala na šole in med mlade. Vem, da je bilo nekje proti koncu liceja, dolgo let potem pa sva skupaj snovali oddaje na sedežu tržaškega Rai. V tistih zoprnih urah sive palače iz betona in stekla, kjer mi je vedno primanjkovalo zraka in svetlobe, je bila Mirjam edini razlog, zaradi katerega sem sploh rada vstopala mimo vratarjev v zatohle sobane. Zaradi nje je bilo prijetno. Ker mi je dajala občutek, da verjame vame, da zna ceniti moje zamisli, da jo veseli, ko skupaj sodelujeva in snemava. Mirjam je bila taka. Morda so mi v življenju najbolj zoporni ljudje, ki stalno pripovedujejo in ne znajo poslušati. Takih je največ. Mirjam je bila drugačna. Ona me je vsak dan pričakala, da bi me poslušala, pomagala mi je z vprašanji, zanimala se je za vse, kar me je težilo. In vedno je znala najti primerne besede. Nekaj besed, tako da je ostalo ogromno časa za mojo izpoved. "Otrok..." je rekla, še sedaj jo slišim, tiho in nežno je izrekla to besedo, tako nežno, da je delovalo kot prijateljski objem. Tako tiho, da je bilo še veliko prostora za mojo izpoved. Saj je bilo samo 10 let razlike med nama. Njen otrok pa je zvenel kot razumevanje, kot zaveznitvo, kot bližina. Ali pa si

bil zanjo bitje. Bitja smo bili vsi, ki smo čutili, trpeli, sanjali, bitja so bila tudi živali, ki jih je imela enako rada, pa čeprav je bila po duši in srcu meščanka in z njimi ni imela veliko stikov. Meni je njen otrok pomenil tudi materinsko razumevanje, ki ga doma nisem našla, ker sva si bili z materjo že preveč različni. Z Mirjam je bilo lepo delati. Delo je

bilo pravzaprav prijateljstvo. Čeprav mi je bila v resnici nadrejena, se tega nisem nikoli zavedala. Dela se je vedno lotevala z razumevanjem, veseljem in potrpežljivostjo. Ker se je vedno trudila, da bi dojela do dna, da bi razumela, ni prišlo nikoli do nesporazumov, do grdih besed. Ne vem, ali je Mirjam sploh poznala jezo in hude besede. Mislim, da jih ni. V tišini velikega goriškega hrama, kjer se je sončna svetloba ravno ob

moji strani poigravala s temnimi opečnatimi stenami, je bila Mirjam v vseh nas, v vseh naših mislih. Priznam, da navadno nimam rada pridig, ker se vse prepogosto ponavljajo, tokrat pa so me besede italijanskega duhovnika prevzele, saj sem v njih prepoznala Mirjam, tako, kot je dejansko bila. Blagor lačnim in žejnim pravice, je povedal, zakaj ti bodo nasičeni, blagor

vpi, nikoli nisem zaznala jeze v njenih očeh. Ker je vedno skušala razumeti, ker je za vsako stvar iskala prave razlage. Ker je Mirjam vedela, da resnica ni nikoli ena sama. Mirjam smo vsi občudovali, ker je študentska leta preživela v Trentu, na fakulteti za sociologijo. Vedeli smo, da je tam nastal upor, tam se je rodilo leto osemindesetdeset, o katerem smo vsi sanjali. Vendar je Mirjam na vse to gledala drugače. Govorila mi je o nasilju, ki ga je bilo veliko, ona pa ga nikoli ni marala. Nikoli, bilo ji je tuje, tako tuje, da se zato ni mogla vključiti med voditelje upora. In te svoje strpnosti, tega miroljubja me je Mirjam naučila, tako ju imam še danes po njej.

Prijateljica Sanja mi je na Facebook napisala, da moramo biti hvaležni tistim, ki jih ni več, kajti vsak nam je podaril nekaj malega za boljšo prihodnost. Mirjam je v meni pustila marsikaj. Predvsem me je naučila, da ljudi ne sodim po videzu ali političnem prepričanju. Naučila me je poslušati, pozorno in potrpežljivo. In razmisli o resnici, o besedah. Kot je ob koncu pridige dejal duhovnik, niti Mirjam, niti vsi tisti, ki smo v tišini stopali za njenim pogrebom, ne bomo nikoli našli svojih imen v zgodovinskih učbenikih. Dejansko pa smo ravno mi tisti, ki pišemo zgodovino, s svojimi preprostimi vsakodnevnimi dejanji, s strpnostjo, z željo po pravičnosti, s sočutjem do sočloveka in z usmiljenjem.

Zdaj doma sedim za računalni-

kom, Mirjam ni več, niti jesenskega sonca, ki bi vsaj nekoliko ogrelo moje misli. Poslušam Dylanovo pesem Knockin On Heavens Door in pri srcu mi je toplo. Kolikokrat mi je Mirjam zrla v oči, ko so jo zavrteli v režiji. Bila je uvodna glasba v mojo oddajo o rocku in poeziji. Ko sem jo izbrala in predlagala, sem bila prepričana, da ne bo razumela, da je ne bo hotela. Ampak oči so se ji zaiskrile, ko je ploskala "Pat Garrett and Billy the Kid". Seveda, filmi, nepogrešljivi del njene vsakdana, njene življenja, filmi, zaradi katerih je zaznala po delu, ob večerih, ko je zahajala v kinematografe in zaradi katerih je zjutraj tako težko vstajala (to nama ni bilo skupno). Filmu in kamera, ki so jo na življenjski poti združili z Vukom Babičem. Ne za dolgo, žal, kajti kruta bolezen Mirjam in Vuku ni dala dolgo uživati skupnih sanj in načrtov. Zadnje note Dylanove pesmi se iztekajo v deževno sivino. Spomnim se na lakirano krsto, ki sem se je dotaknila v slovo. Pomislim, kaj bi rekla Mirjam, ko bi prebrala tale moj zapis. In že vidim njen živahni, iskriki pogled in slišim tisti nežni... "otrok". Brala bi pozorno in razumela, kaj je hotelo povedati dekletu, ki je kot ona ljubilo svojo modro Katrco in nosilo zguljene kavbojke. Dojela bi, da sem hotela napisati veliko boljše, četudi mi je včasih bistvo ušlo. Kajti Mirjam je znala pozorno poslušati, razumeti, predvsem pa ceniti delo sočloveka.

Suzi Pertot

Pomen načrtnega dela z mladimi v športu Za obstanek, a tudi za uspešno prihodnost

Na vrsti je tokrat predstavitev prvenstva A1 lige v hokeju in line, v katerem je med enajstimi sodelujočimi ekipami tudi Polet Kwins Zadruga kraška banka. Openci so v tej vodilni italijanski ligi na rollerjih že od same ustanovitve pred skoraj petnajstimi leti, društveno vitrino krasita tudi dva pokalna naslova iz zlatih let generacije dinastije Kokorovec in soigralcev. Ta sestavek je bil napisan po drugem krogu, ko so bili "konji" še

nerji in odborniki, tudi v dresu na kaki tekmi pa bi se še lahko pojavili... in prepuščajo odgovornosti mladim silam. Cvet v gumbnici hokejskega odseka openskega društva je prav mladinski sektor, ki ga koordinira poštvovalni Matte De Iaco, za tehnično plat pa skrbi že omenjeni Ferjanič. Vrste ekip, ki nastopajo v vseh glavnih meddeželnih mladinskih prvenstvih in za nabiranje izkušenj tudi v nižjih članskih ligah, sicer polnijo pretežno

na izjemno slane pristojbine, tako da je pač najbolj smotrna pot ravno vztrajanje pri svojih močeh, kar je naporno (bistvena sta privabljanje in vzgajanje otrok), kratkoročno ne daje vidnih rezultatov (tudi letos je edini tekmovalni cilj obstoj v prvotni skupini), je pa najbolj poceni in smiselna rešitev.

Splošna finančna kriza je v vsakem primeru prizadela tudi marsikatero Poletovega nasprotnika v A1 ligi. Edera, ki je bila v zadnjih sezonah zaradi izdatnega vlaganja v poklicne legionarje druga sila za gospodarjem prvenstva Asiagom (ki pa svoje dosežke gradi na domači ploščadi po tradiciji hokeja na ledu v dolinah), računa letos na precej manjši proračun in najbrž ne bo zmogla več mesta v vrhu, ekonomske težave pa se kažejo predvsem v dejstvu, da je slovenskih igralcev povsod vse manj. Zadnja leta je malodane vsaka ekipa imela vsaj po enega zvezdnika iz Slovenije (to so igralci, ki se drugače v domovini kretajo tudi na ledu, in so se peterkam pridruževali zgolj na tekmah), letos pa jih je ostalo bore malo le pri Arezzu, Civitavecchii in

ravno pri Ederi. Srednjeročno bo ob zamenjavi generacije najbrž vse bolj pomembno prav delo klubov z mladimi, pri čemer bo Polet Kwins nedvomno v prednosti, saj je te tirnice ubral že zdavnaj. Nadaljevati kaže torej s potrpežljivostjo po zastavljenih smernicah, mogoče še z dokončnim zaprtjem stranic kotalkišča na Pikelcu, kar bi omogočalo še boljše delo v mrzlih zimskih mesecih.

HC

brez točk na lestvici po porazih proti Cittadelli v gosteh in Civitavecchii doma. Poletovce tudi letos vodi ljubljanski strokovnjak Aci Ferjanič, ki je na Opčinah po desetletju sodelovanja že kot doma. Primer Poleta je edinstven v najvišji državni konkurenci, saj nastopa dejansko v celoti s hokejisti, vzgojenimi v domačem pogonu. Za nameček gre za v zadnjih dveh letih korenito pomlajeno igralsko zasedbo, ki se je v tem prvem delu sezone predstavila tudi brez okrepitve iz Slovenije (registrirana sta sicer Ferjaničev sin Jure in pa Borut Strašnik, ki sta se lani na primer pridružila v zadnjem delu sezone pred odločilnimi srečanji za obstanek) in brez najbolj izkušenih mož, bratov Mojmir in Sama Kokorovec ter njegovega bratranca Mitje. Ti so od vsega začetka te uspešne zgodbe predstavljali dušo in hrbenico moštva, polagoma pa zapuščajo aktivno igranje (še naprej so sicer stebri klubskega delovanja kot tre-

italijansko govoreči igralci - Slovenec je res za vzorec -, ki pa kažejo veliko navezanost na klubске barve. Več se jih je zadnje čase prebilo do prve ekipe, ki jo je uprava sklenila prevetriti tudi po sili razmer. Nekoč je namreč Polet kot najvišje postavljena deželna ekipa v svoji panogi prejemale tudi izdatne prispevke, ki pa so po temeljitih rezu olimpijskega odbora in umetno zasnovanem pohodu tržaške Edere zmanjkali. Tudi najmanjše tujcev je vezano

HOKEJ IN LINE	C1 liga: Jadran - Oderzo 97:52
A1 liga: Monleale - Polet Kwins 4:2	C2 liga: Ronchi - Breg 69:81, Tolmezzo - Bor 67:57
NOGOMET	D liga: Kontovel - Monfalcone 75:68
D liga: Tamai - Kros 3:2	ODBOJKA
Promocijska liga: Vesna - Villesse 3:0,	Ženska C liga: Tolmezzo - Slaga 3:0
Juventina - Trieste Calcio 1:1	Moška C liga: Slaga - Val 0:3, Slaga Tabor - Vivil 3:0, Buia - Soča 0:3
1. amaterska liga: Primorac - Medea 1:1,	Ženska D liga: Latisana - Bor 3:1, Majano - Kontovel 3:0
Costalunga - Sovodnje 1:1	Moška D liga: Olympia - Udine 3:0, Travesio - Noš Prapor 3:1
2. amaterska liga: Primorje - Zarija/Gaja 1:0,	
Breg - Sistiana 2:0	
3. amaterska liga: Mladost - Aiello 1:1	
KOŠARKA	

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

55

Ne vem, ali se vam je kdaj zgodilo, da ste se pred kakim hudim, zlem dejanjem vprašali, kaj sploh počnete tam, ali ste se vprašali, kako je mogoče, da se je ta stvar zgodila, ali ste se vprašali, kako je mogoče, da je nekdo storil to hudo dejanje in ste nato s svojim vprašanjem šli še dlje in se vprašali, ali je zmogel dotični človek to storiti sam, ali mu je pri tem pomagal kdo drug. Pa ne mislim na človeka, ampak na zlo nasploh. Prav gotovo ste že sami opazili, da je danes izjemno nemoderno, nesodobno in nelahko spregovoriti o Hudiču, Satanu, Luciferju, Hudobnemu duhu, Hudobcu, Prišepetovalcu, Vladojarju tega sveta, Meridianu, Belzebubu, če naštejemo samo nekaj imen za Hudobnega duha, kot boste tudi zelo težko prisostvovali sveti maši in drugim bogoslužjem v naših cerkvah in slišali duhovnika, ki bo med svojo pridigo vsaj omenil pekel, kaj šele, da bi nas vernike svaril pred večnim pogubljenjem, kot so to počeli nekoč.

Ja, kaj se pa sedaj greš, bo takoj rekla večina od mojih dragih bralk in bralcev, kaj boš sedaj še teologijo, bogoslovje in verske resnice razlagal?

Ne, daleč od tega. Priznam pa, da me zares moti, ko se danes večina vernih ljudi obnaša tako, kot da pekla in večnega pogubljenja ne bi bilo, kot da Hudiča in hudičev ni, kot da je vse zlo le nekaj samo po sebi umevna, ker da je človek slab, Bog pa nas bo itak vse rešil. Pravični bo itak vse uredil, da bo prav; predvsem pa me blaženo moti, ko se vračam s kakega pogreba, ko slišim vsepovprek komentarje: "Ja, sedaj mi je lepo, sedaj je v nebesih, sedaj vidi svetlobo, sedaj vidi luč!" In vem, da boste takoj povlekli na dan znamenito misel nekega znanega teologa, ki je zapisal, da je Bog tako usmiljen, da je pekel gotovo prazen. Vedno se počutim nelagodno, ko slišim take in podobne. Pa ne zato, ker pokojnim ne bi želel večnega miru in večne Luči, kot tudi molimo kristjani, ko se jih spominjamo, ampak zato, ker mislim, da se o tako pomembnih, resnih, večnih stvareh, ne bi smelo govoriti s tako lahko to, da ne rečem ležernostjo, kot se vsepovprek počne. Prepričan sem, da bi morali o teh stvareh govoriti s spoštljivo zadržanostjo, z neizmernim spoštovanjem, da ne rečem ravno tega, da bi bilo bolje, če bi molčali. Pred dnevi sem na povabilo prijatelja Aleša Bergerja z njim hodil v lepem in vetrovnem, sončnem jesenskem popoldnevu sredi Solkanskega polja. Pripeljal se je s kolesom, sam pa sem parkirjal avto, da sva lahko peš zavila po stranskih, poljskih poteh iz Slovenije v Italijo in nazaj, občudovala sva vinograde, ki so se utrujeni in zlato-rumeni predajali soncu in se pripravljali na zimo, predvsem pa sva ugotavljala, kako lepo je, da ni še vse zemlje na Solkanskem polju prekril cement, kako lepo je, da ni vsega lepega še požrla obrtna cona. In kot vedno sva tudi tokrat govorila o lepih stvareh, o knjigah, o stanju duha, o tem, zakaj je tako, kot je, in zakaj ni drugače, tako, kot bi lahko bilo. Alešu sem še danes iskreno hvaležen, da mi je pred leti iskreno odgovoril, kako sam ne ra-

zume in ne more doumeti izvora in ne razloga za tisto slovensko zajedljivost, ki tako motiže in tako grdo, vsaj zame je to strašno grdo!, označuje večino komentarjev javnega življenja na Slovenskem med političnimi, idejnimi in drugače mislečimi ljudmi. Če ne veste, o čem govorim, vam povem, da sva govorila predvsem o tistih zapisih, ki se pojavljajo pod novicami na svetovnem spletu, ki jih objavljajo na internetu slovenski časniki. Če tega ne poznate, ker niste večji internetni, pa lahko berete in najdete veliko te

škodljive in porazne, naravnost pogubne zajedljivosti v raznih pismih bralcev, ki jih objavljajo slovenski časniki, če se tokrat omejim samo na to in raznih blogov in drugih forumov niti ne omenjam. Pred leti mi je bil Aleš v parku ob Blejskem jezeru dejal, da se je sam že velikokrat odločil, da ne bo več pogledal komentarjev, ki sledijo novicam na spletu, ker je v njih preveč razlitega žolča, sovražnosti, hudobije, zavisti, žaljivega, zajedljivosti, a, tako Aleš: "Potem greš, in kot da bi ti sam zlomek pomagal, klikneš še spodaj in vidiš, kaj vse pišejo!"

Na Solkanskem polju se je Aleš smejal, ko sem mu omenil ta detalj, ki mi je bil všeč, in potrdil, da je res, da si sam ne more razlagati, kaj ga včasih pogledat ves ta žolč in vso to zajedljivost, ki ji ni konca, pa naj gre na račun Cerkve, vlade, posameznikov ali česa drugega.

In sem mu na polju, ki se preljuje čez Pevnico v Oslavje in višje vzpne v Brda, zaupal, da sem prav te dni končal pazljivo branje knjige, ki ima zgovoren naslov Izganjalčeva pripoved, napisal pa jo je Gabriele Amorth, eden najbolj znanih izganjalcev hudobnih duhov, eksorcistov; pred leti jo je izdala Družina, poslovenil pa jo je Pavel Bratina. Aleš si je pazljivo zapomnil ime avtorja in z zanimanjem prisluhnil mojemu pripovedovanju o tem, zakaj sem segel po knjigi, ki je že dolgo ležala na knjižni polici. Pred časom sem namreč napisal prav v tej rubriki, da nerad berem nabožno literaturo, a sem bil prijazen opozorjen, da je to literatura, ki se ukvarja z versko vsebino, katero pa berem, le tisti nabožen mi ni bil všeč, a naj bo, tudi tu me najde bosega Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki mi pove, da je to književnost, ki se nanaša na versko življenje...

Amorthovo knjigo bi morali prebrati vsi, ki vsaj skušajo razumeti, dojeti zlo; zaradi preprostega jezika, resnega odnosa pisca, poštenosti in zaradi tematike, tako verni kot neverni ljudje, vsaj v razmislek naj bo obojim, kajti, kot pravi Satan sam izganjalcu med enim od izganjalških obredov na vprašanje, kako v pekel živita dva sovražnika, ki sta tam končala zaradi izjemnega medsebojnega sovraštva v času življenja: "Kako si neumen! Tam doli živi vsak zase, na milost in nemilost prepuščen svojim očitkom. Nikakršnega razmerja nimajo drug z drugim. Vsak živi v popolni osami in obupno objokuje zlo, ki ga je storil. Kakor na pokopališču".

To pa je pekel, a ne?

Pravzaprav niti ne dosti drugačen od vsakdanjika, ki ga živimo.

p. Gabriele Amorth

